

**VLAAMSE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE**

DE RAAD

ZITTING 2021-2022

Nr. 12

INTEGRAAL VERSLAG

Vergadering van vrijdag 10 juni 2022

Ochtendvergadering

INHOUD

BERICHTEN VAN VERHINDERING.....3

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN3

INTERPELLATIE (R.v.O., ART. 61)3

- van mevrouw Els Rochette tot mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, over de hervorming van de buitenschoolse opvang

Sprekers: Els Rochette – Cielkje Van Achter – collegevoorzitter Elke Van den Brandt

SAMENGEVOEGDE VRAGEN OM UITLEG EN ACTUALITEITSVRAGEN (R.V.O., ART. 59, 6, B) 9

- vraag om uitleg van de heer Pepijn Kennis aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende het ondersteunen van het maatschappelijk waardevolle beroep van leraar

- actualiteitsvraag van de heer Dominiek Lootens-Stael aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, over de recente berichten over het snel stijgend leerkrachtentekort in Brussel en de grotere uitstroom in verhouding tot de rest van Vlaanderen

- actualiteitsvraag van mevrouw Khadija Zamouri aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende het lerarentekort in Brussel

- actualiteitsvraag van mevrouw Hilde Sabbe aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende het lerarentekort

-actualiteitsvraag van de heer Arnaud Verstraete aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, over het lerarentekort in het Brussels Nederlandstalig onderwijs

Sprekers: Pepijn Kennis – Dominiek Lootens-Stael – Khadija Zamouri – Hilde Sabbe – Arnaud Verstraete – Gilles Verstraeten – Sven Gatz, collegelid

VRAGEN OM UITLEG (R.V.O., ART. 59)22

- van mevrouw Hilde Sabbe aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende het organiseren van de komende examenperiode in onze Nederlandstalige scholen in Brussel

Sprekers: Hilde Sabbe – Sven Gatz, collegelid

- van de heer Arnaud Verstraete aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, over maatregelen voor hoogbegaafde leerlingen en leerlingen met een leervoorsprong

Sprekers: Arnaud Verstraete – Khadija Zamouri – Gilles Verstraeten –Sven Gatz, collegelid

- van de heer Dominiek Lootens-Stael aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid en aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, over de problematische Nederlandskundigheid en de personeelsproblemen in de kinderopvang

Sprekers: Dominiek Lootens-Stael – Cielte Van Achter – collegevoorzitter Elke Van den Brandt

- van de heer Pepijn Kennis aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende het participatief tot stand komen van het Brusselse Armoedebestrijdingsplan

Sprekers: Pepijn Kennis – collegevoorzitter Elke Van den Brandt

BIJLAGEN35**TREFWOORDENREGISTER36**

12de vergadering

Vergadering van vrijdag 10 juni 2022

OCHTENDVERGADERING

De vergadering wordt om 9.38 uur geopend.

Voorzitter: de heer Fouad Ahidar

BERICHTEN VAN VERHINDERING

De voorzitter: Collegelid Pascal Smet is verontschuldigd aangezien hij voor zijn bevoegdheid Europese en Internationale Betrekkingen en Buitenlandse Handel op prinselijke missie naar de Verenigde Staten is.

De heer Mathias Van den Borre is ook verontschuldigd. Hij zal misschien later nog komen.

Mevrouw Bianca Debaets is verontschuldigd wegens gezondheidsredenen.

De heer Jan Busselen heeft verwittigd dat hij later zal zijn.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Aangezien mevrouw Bianca Debaets afwezig is, valt haar vraag om uitleg over het lerarentekort in Brussel weg. Haar twee andere vragen om uitleg worden verwezen naar het eerstvolgende Uitgebreid Bureau.

INTERPELLATIE (R.v.O., art. 61)

Hervorming van de buitenschoolse opvang

Mevrouw Els Rochette (one.brussels-Vooruit): Voor zeer veel Brusselse ouders is opvang voor of na de schooluren cruciaal om het gezinsleven te kunnen combineren met een job of andere taken. In een goed georganiseerde opvang kunnen kinderen zich uitleven, bijleren of ontspannen.

Er zijn vandaag verschillende types opvang voor of na de schooluren. Er is een aanbod dat de scholen zelf organiseren. Er is het buitenschools aanbod dat tot voor kort gesubsidieerd werd door Kind en Gezin, de Initiatieven voor Buitenschoolse Opvang (IBO). Daarnaast zijn er natuurlijk ook nog andere vormen, zoals lessen in een academie of in de sportclub. Tussen die opvanginitiatieven bestaan er aanzienlijke verschillen op het vlak van de beschikbaarheid, de toegankelijkheid en de kwaliteit.

De recente Cartografie van de Nederlandstalige Brusselse kinderopvang heeft het over 1.223 IBO-plaatsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Die zijn ongelijk verdeeld, maar halen nergens zelfs maar bij benadering de Brusselnorm van 30 %-dekking. Over het aantal binnenschoolse opvangplaatsen zijn niet meteen cijfers voorhanden, maar dat zal alvast een pak hoger liggen. De IBO-sector is dus relatief klein op een schoolpopulatie van 55.000 leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs.

IBO's kunnen dankzij de subsidiëring veel meer begeleiders inzetten per kind, wat kwalitatievere opvang mogelijk maakt. Dat doet natuurlijk niets af aan de inspanningen van de scholen die zelf opvang organiseren.

Ook de betaalbaarheid verschilt. Bij de IBO's wordt de prijs duidelijker afgebakend om kwetsbare kinderen te bereiken. Bij de binnenschoolse opvang is het beeld meer afhankelijk van de lokale context, maar ligt de prijs vaak hoger. De heer Piet Vandermot, voormalig directeur scholengroep Sint-Goedele Brussel, hekelde die ongelijke behandeling in een open brief in september 2019.

Bij de IBO's speelt soms ook het Mattheuseffect aangezien er telefonisch moet ingeschreven worden, zoals ook aangehaald bij de bespreking van de cartografie. En zoals andere sectoren kampt de voor- en naschoolse opvang ook met een personeelstekort. Het beroep wordt te weinig gewaardeerd en de IBO's zijn vaak afhankelijk van moeilijk in te vullen gesubsidieerde contractuelen (geco)-profielen.

Ik zeg dat alles om te duiden dat de opvangsector uitdagingen kent. Daar komt nu een nieuw decreet bij dat het Vlaams Parlement begin mei 2022 goedkeurde. Die hervorming moet een aantal van de vermelde knelpunten oplossen, maar roept ook vragen op. Het decreet heeft als doel de verschillende vormen van opvang te integreren of te stroomlijnen en de kwaliteit overal te verhogen. Daarnaast geeft het decreet de regie ook aan de lokale besturen, in Brussel aan de VGC.

Uit de bespreking van de cartografie bleek dat er onzekerheid leeft over die hervorming. Coördinatoren weten niet goed waar ze aan toe zijn en hebben het over een tekort aan omkadering, ondersteuning en opleidingsmogelijkheden voor het personeel. Daarnaast is het ook onduidelijk hoe een 'integratie' gefinancierd kan worden, wetende dat bijvoorbeeld in Brussel de beschikbare middelen voor de IBO's maar een klein deel van de schoolpopulatie dekken. Betekent een integratie dan dat de lat overal lager gelegd wordt of dat er extra middelen komen om overal de IBO-omkadering te kunnen garanderen?

Het is duidelijk dat de VGC wil inzetten op de buitenschoolse na- en voorschoolse opvang. Dat blijkt uit het Strategisch Meerjarenplan en uit de laatste Beleidsverklaring waarin u zei: *“Er komen nieuwe initiatieven inzake buitenschoolse kinderopvang in Brussel. Zo zorgen we voor een toegankelijker, beter gespreid aanbod van kwaliteitsvolle, naschoolse tijd. Hiertoe zullen we het aanbod aan opvang versterken, lokale samenwerking stimuleren en werken rond kwaliteitsvolle opvang in de Initiatieven voor Buitenschoolse Opvang en de scholen.”*

Ik ben zeer benieuwd naar een stand van zaken in het voor veel Brusselse gezinnen cruciale opvangaanbod.

Hoeveel plaatsen zijn er vandaag in de Brusselse IBO's? Hoe evolueert het aantal? Hoeveel weigeringen zijn er? Wat is het aantal binnenschoolse opvangplaatsen en hoeveel kosten ze?

Hoe ziet u de toepassing van dit nieuwe decreet in Brussel? Welke regierol speelt de VGC in het nieuwe beleidskader? Wat is het tijdspad voor de implementatie van het nieuwe systeem?

Zijn er op vlak van bereik van de opvang specifieke doelen? Hoe verloopt het overleg met de betrokken lokale besturen en vzw's?

Is er duidelijkheid over de budgetten die aan deze hervorming gekoppeld worden?

De integratie van de IBO's en andere opvangvormen is een van de pijlers van de hervorming. Hoe zal de integratie verlopen? Hoe wordt er vandaag al gewerkt aan de betere afstemming van het Brussels aanbod, zoals vooropgesteld in het Strategisch Meerjarenplan 2021-2025?

Wat is de strategie om het aantal opvangplaatsen in IBO's of andere geïntegreerde opvangplaatsen te verhogen?

Wat zijn de kwaliteitseisen in het nieuwe beleidskader? Hoe verhouden ze zich tot de budgetten? Blijft de enveloppe ongewijzigd? Is kwaliteitsverbreding mogelijk? Is het de bedoeling dat een begeleider meer kinderen onder zijn hoede neemt, ook al heeft de sector veel bedenkingen bij die optie?

Hebt u zicht op het personeelstekort in de IBO's en het tekort aan opvangbegeleiders in de scholen? Vinden scholen voldoende geschikte medewerkers met een geco-profilet? Wat kan de VGC doen om het beroep aantrekkelijker te maken?

Mevrouw Cielkje Van Achter (N-VA): Dank aan mevrouw Els Rochette voor haar vragen over een belangrijk thema dat veel ouders bezighoudt.

Het is een heuse loterij om een school te vinden waar je je kinderen kunt inschrijven. Het is nog meer een loterij om een school te vinden waaraan een IBO is verbonden. In de school van mijn kinderen verzorgt de ouderraad naschoolse cursussen op school, waarmee het opvangaanbod wordt uitgebreid. De organisatie van die cursussen komt bij de ouders en de school terecht. In andere scholen zijn ouders heel lovend over de IBO's. Niet alle ouders hebben even veel geluk als zij.

Wat doet de VGC? Hebt u de ambitie om een kwalitatiever aanbod voor buitenschoolse opvang uit te werken? Werkt u samen met de scholen? Spelen de Bredeschoolcoördinatoren een rol? Hoe vlot het werk? Ik hoop dat het College zijn tanden zet in de verbetering van de naschoolse opvang voor alle kinderen.

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Brussel telt 1.223 IBO-plaatsen die worden georganiseerd door 6 verschillende organisatoren op 22 opvanglocaties. De Vlaamse overheid subsidieert het grootste deel van de IBO-plaatsen met ongeveer 4,4 miljoen euro per jaar. In het kader van de transitie ontvangt de VGC tussen 1 september 2021 en het einde van de overgangperiode van het decreet in 2025 een jaarlijkse aanvullende subsidie van Vlaanderen, goed voor ongeveer 460.000 euro. In het kader van de lokale regierol worden deze budgetten vanaf 2026 rechtstreeks door de VGC beheerd.

Helaas heeft Vlaanderen het aantal IBO-plaatsen de voorbije jaren niet uitgebreid. De laatste uitbreidingsrondes, georganiseerd door de VGC, dateren van 2012 en 2016. Tot op vandaag subsidieert de VGC een deel van de IBO-capaciteit, goed voor 320.000 euro per jaar. De VGC heeft niet genoeg geld om alles te compenseren, maar springt bij waar mogelijk. Het College dringt aan bij de Vlaamse overheid om meer geld vrij te maken voor uitbreidingen in Brussel.

De ongeveer 1.200 IBO-plaatsen vormen een opvangaanbod voor slechts een beperkt aantal Brusselse kinderen. De vraag naar opvangplaatsen is groter dan het aanbod. Meerdere IBO's houden daardoor wachtlijsten bij. Naast de capaciteitsmiddelen voorziet de VGC in een aanvullende subsidie voor de IBO's van jaarlijks 445.000 euro. Het geld is bedoeld voor buurtgericht werk en om in te spelen op de specifieke Brusselse context.

Wat de binnenschoolse opvang betreft, heeft de Universiteit Gent vorig jaar een Cartografiestudie uitgevoerd naar het Brussels opvangaanbod. Uit het onderzoek blijkt dat er in het schooljaar 2020-2021 ongeveer 34.160 kinderen ingeschreven waren bij de binnenschoolse opvang. Afgezet tegenover de 35.000 kinderen in het Brussels Nederlandstalig basisonderwijs bereikt het opvangaanbod van de Nederlandstalige scholen in Brussel bijna 98 % van de leerlingen.

Dit hoge resultaat is deels te verklaren doordat het middagtoezicht wordt meegeteld bij de binnenschoolse opvang. Het middagtoezicht valt voor de duidelijkheid strikt genomen buiten het bereik van het nieuwe Vlaamse decreet. Wat de kostprijs van de binnenschoolse opvang betreft, beperkte de cartografiestudie zich tot de vaststelling dat er in de scholen heel wat verschillende tarifieringssystemen worden gehanteerd.

In verband met het kwaliteitskader heeft het Agentschap Opgroeien enkel een kwaliteitslabel voor de kleuteropvang uitgewerkt. Het vertrekpunt is dat kleuters een grotere behoefte hebben aan een veilig nest, zorg en begeleiding dan kinderen in het lager en secundair onderwijs.

Organisatoren met het kwaliteitslabel moeten voldoen aan voorwaarden met betrekking tot organisatorisch beleid, toegankelijkheid, pedagogisch beleid, medewerkersbeleid, monitoring en evaluatie. Er mogen bv. maximaal 18 kinderen per begeleider in de opvang aanwezig zijn. Op voorwaarde dat er minstens 2 begeleiders aanwezig zijn, kan die grens op piekmomenten tijdelijk worden overschreden.

Momenteel oefent de Vlaamse overheid in Brussel de regierol uit, maar die verantwoordelijkheid zal aan de VGC worden overgedragen. Dat houdt in dat de VGC een lokaal beleid ontwikkelt en de financiering en de personele, logistieke en infrastructurele ondersteuning van de sectoren buitenschoolse opvang en activiteiten bepaalt. Het Strategisch Meerjarenplan 2021-2025 bevat een aantal acties waarmee het College invulling geeft aan de regierol. Het wordt geen eenvoudige opdracht, want de uitdagingen en verwachtingen zijn groot en de middelen zijn helaas beperkt. Er zullen keuzes moeten worden gemaakt.

Toch vertrekt het College niet van nul. De VGC organiseert zelf een divers opvangaanbod en vrijetijdsactiviteiten. Verder lopen er initiatieven om de opvang en activiteiten tijdens de schoolvakanties beter op elkaar af te stemmen. Die initiatieven worden gecoördineerd door een specifieke ad hoc-werkgroep van de VGC. De werkgroep buigt zich over de gegevensanalyse over het aanbod, de vraag, de kwaliteit en het prijzenbeleid, de correcte

spreiding van het aanbod, en over een transparant en geïntegreerd inschrijvings- en prijzenbeleid voor het volledige vakantieaanbod.

De IBO's zijn geprivilegieerde partners en worden als dusdanig betrokken bij een traject met horizon 2026. Ze vragen duidelijkheid over de aankomende transitie. Vanwege de subsidies die de IBO's van Vlaanderen ontvangen, worden ze extra gevat door het Vlaamse decreet. Het College vindt het belangrijk om de IBO's te betrekken bij het Brusselse project omdat ze heel wat expertise hebben in het aanbod van kwalitatieve opvang. Hoewel er te weinig IBO's zijn, valt niet te ontkennen dat ze goed werk verrichten.

De IBO's werken al jaren volgens het principe van nest- en webwerkingen. De nestwerking houdt in dat er op de opvanglocatie een veilige, warme en speelse omgeving wordt gecreëerd waar het voor kinderen goed vertoeven is. De webwerking houdt in dat er rond die opvanglocatie een netwerk wordt gecreëerd met een waaier aan activiteiten waar de kinderen gemakkelijk naartoe kunnen uitzwermen.

Bovendien hebben de IBO's ervaring met het aantrekken, opleiden en begeleiden van bij uitstek Brussels personeel. De VGC en de IBO's lopen een traject om hun werking zorgvuldig in te kantelen in het vernieuwde Brusselse BAO-verhaal. De participatieve inkanteling moet met respect voor de Vlaamse regelgeving plaatsvinden. Nog voor de zomer zal het eerste overleg met de IBO's plaatsvinden. Doel is om een planning tot 2026 op te stellen.

Het is niet de bedoeling van de Brede School om de nestfunctie te creëren. Die functie is eigen aan de IBO's en de schoolopvang. De Brede School en de webfunctie gaan echter wel samen.

Het College zoekt naar potentiële verbeteringen aan de voorschoolse en naschoolse opvang en aan de speelpleinwerking. Ook voor de Brede School loopt er een hervormingstraject waar veel vraag naar is. Er moet duidelijkheid komen over de subsidievoorwaarden en of het nestmodel dan wel het webmodel het streefdoel wordt.

Ik lichtte daarnet toe hoeveel Vlaamse middelen vandaag naar de 1.200 IBO-opvangplaatsen gaan. Dat bedrag wordt voor alle doelstellingen van het BAO-decreet aangevuld met 458.000 euro, een budgettoename van iets meer dan 10 %. De extra middelen zijn welkom maar volstaan niet om een aanbod uit te werken voor alle Brusselse kleuters en lagereschoolkinderen.

Het College zal keuzes moeten maken. De opvangcapaciteit moet hoger. Tegelijkertijd wil de VGC echter inzetten op de opvangkwaliteit: er moet een evenwicht worden gevonden tussen het aantal begeleiders en de beschikbare opvangplaatsen. Ook de toegankelijkheid voor mensen in armoede en mensen met een beperking is een werkpunt, al bestaat er al een mooie werking voor kinderen met een beperking in de buitenschoolse opvang. Het College gaat graag in gesprek met de betrokken sectoren.

De VGC heeft onlangs een sectorbevraging gehouden over de algemene personeelsproblematiek. De eerste resultaten bevestigen de grote uitdagingen. Diepere analyse zal specifieke informatie over de IBO's verschaffen.

Onder de merknaam ‘Werken voor Ketjes’ levert de VGC inspanningen om geschikt opvangpersoneel aan te trekken. De initiatieven zijn al een paar keer aan bod gekomen in de Raad.

In maart 2022 is een werkgroep samengekomen waaraan de werkgevers in de opvangsector en de IBO's deelnamen. De volgende vergadering vindt in juni 2022 plaats. Zo staat het College rechtstreeks in verbinding met de werkgevers en kan het initiatieven afstemmen op hun behoeften.

De werkgevers benadrukken dat ze het erg moeilijk hebben om medewerkers te vinden die voldoen aan de ge-co-voorwaarden. Dat stelt hen voor praktische uitdagingen.

Over de personeelsproblematiek en ook voor de ge-co's zoekt de VGC samen met de Brusselse minister voor Werk en Actiris naar oplossingen en mensen die het werk daadwerkelijk kunnen uitvoeren. Oplossingen zonder de benodigde mensen om de taken uit te voeren is zinloos en dus bekijken we hoe we de regels kunnen aanpassen om alles vlotter te laten verlopen.

Mevrouw Els Rochette (one.brussels-Vooruit): Uw antwoorden waren duidelijk. De uitdagingen zijn inderdaad heftig. De sector hervormen en tegelijk een goed evenwicht bewaren in de binnenschoolse opvang binnen de IBO's is een moeilijke oefening. Het ideaal zou zijn de werking te behouden zoals deze op dit moment in de IBO's gebeurt, maar met 10 % extra middelen is het onmogelijk om dat ideaal te bereiken.

Vandaag zijn er scholen waar 2 begeleiders instaan voor 60 kinderen. In die gevallen kunnen we echt niet spreken van kwaliteitsvolle opvang. Een evenwicht vinden is inderdaad een hele uitdaging. Hun vrees is misschien terecht dat zij misschien aan middelen en personeel moeten inboeten om dat evenwicht te kunnen bereiken.

Het is een goede zaak dat u samen met de sector de transitie voorbereidt, maar de onzekerheid die dat teweegbrengt is lastig om dragen voor de mensen die er werken. Hebt u al enig zicht op een tijdspad en beslissingen die er tegen 2026 aankomen?

Het is zeker ook positief dat ondanks de weinige middelen en grote vraag, er toch aandacht blijft gaan naar de opvang van kinderen met een handicap.

Mevrouw Cieltje Van Achter (N-VA): Ik ben blij dat de begroting voor Vlaanderen met 10 % stijgt. Dat is niet min. Ik hoop dat de VGC tijdens de volgende begrotingsronde ook bijkomende middelen reserveert. Dat is belangrijk voor de Brusselaar. Heel wat werkende mensen rekenen op naschoolse opvang voor hun kinderen. Zowel de Bredeschoolcoördinatoren als de buitenschoolse opvang zijn daarbij belangrijk. Ik hoop dat de VGC er eveneens de nodige aandacht en middelen aan zal besteden. Bij sommige werkingen van de IBO's spelen de gemeenten ook een rol. Ik denk aan Sint-Joost-ten-Node. Is dat vandaag nog zo dat de gemeenten daarin financieel tussenkomen of er een werking in hebben? Gaan jullie partnerschappen met de gemeenten aan? Zal de wijziging in de schoolkalender van de Franse Gemeenschap een impact hebben op deze werkingen?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Ik begrijp de ongerustheid binnen de sector over de timing. Het eerstvolgende overleg heeft nog in juni plaats. Dan wordt de kalender verder bekeken. Het is soms moeilijk om sneller te gaan omdat het kader moet vaststaan. Het kader

vanuit Vlaanderen ligt nu vast en nog voor de zomer willen we met de IBO's samenzitten. Theoretisch zouden we de beschikbare middelen evenredig over alle scholen in Brussel kunnen verspreiden, maar dat zou een gigantische kwaliteitsverlaging betekenen met heel veel kinderen per begeleider tot gevolg. Die keuze willen we niet maken. De kwaliteit staat immers nu al onder druk. We zullen samen met de sector bekijken hoe we dat aanpakken. Het wordt alleszins een moeilijke oefening.

Met de laatste begrotingsopmaak hebben we ook in middelen voor de kinderopvang voorzien want in de crèches, evenals in het onderwijs, zijn er prangende noden, maar de ketjes van Brussel blijven de prioriteit.

De Franstalige schoolkalender heeft natuurlijk een impact op Brussel. Dat kan niet anders met 2 verschillende schoolritmes. Voor de IBO's is het misschien wat minder nefast omdat ze vaak aan Nederlandstalige scholen zijn gekoppeld. Zij volgen hetzelfde ritme met voorschoolse en naschoolse opvang, maar dat betekent niet dat daarmee geen uitdagingen op hen afkomen.

Ik hoop dat beide gemeenschappen toch nog tot een gezamenlijke kalender komen.

Bijvoorbeeld de gemeenten Anderlecht en Sint-Jans-Molenbeek bieden soms ook financiële of logistieke steun aan IBO's. Het ter beschikking stellen van lokalen of materiaal is ook een vorm van steun. In Anderlecht is de schepen voor Nederlandstalige Zaken ook vragende partij om IBO's, de Brede School en de kinderopvang beter op elkaar af te stemmen. Zelf zijn we ook vragende partij om die raakvlakken met een duidelijke winwin op te zoeken en we zullen de gemeenten zeker ook betrekken bij de hervorming.

Mevrouw Cieltje Van Achter (N-VA): Het is inderdaad belangrijk om de gemeenten ook bij dit verhaal te betrekken. We hebben toch overal een Nederlandstalige schepen die u aan het werk kan zetten. Dat komt iedereen ten goede.

- Het incident is gesloten.

SAMENGEVOEGDE VRAGEN OM UITLEG EN ACTUALITEITSVRAGEN (R.v.O., art. 59, 6 b)

Leraren in Brussel

De heer Pepijn Kennis (Agora): We kampen in Brussel al een tijdje met een acuut tekort aan leraren in het Nederlandstalig onderwijs. Er is dringend nood aan een opwaardering van het beroep van leraar om nieuwe mensen te werven en te behouden. De Brusselse Burgerassemblee, een groep van 45 toevallig uitgelote Brusselaars, heeft zich gedurende enkele maanden over werkgelegenheid en tewerkstelling in Brussel gebogen. Ze zocht antwoord op de vraag hoe we elke Brusselaar toegang kunnen bieden tot gepast en waardevol werk. Na informatie en overleg heeft de Assemblee enkele voorstellen gedaan. Het is mijn rol om haar voorstellen hier te brengen en aan te tonen dat een democratie inclusief, deliberatief en participatief kan zijn. De vergaderingen had het over knelpuntberoepen, maar ook over waardevolle beroepen met de nadruk op 'waardevol' werk en de noodzaak om ze op te waarderen. Ze beschrijft maatschappelijk waardevolle beroepen als beroepen die zich niet

laten becijferen in economisch belang, maar bijdragen tot het algemeen welzijn van de bevolking zoals boswachter, maatschappelijk werker, verpleegkundige, maar ook afvalophaler, arbeider, politieagent of onderwijzer.

De Assemblee vraagt ook andere stimuli dan loon zoals gratis openbaar vervoer in Brussel, huishoudhulp en kinderopvang, aangepaste uitrusting en werkinstrumenten en aangepaste gezondheidsverzekering. Maar het gaat ook over een opwaardering van het beroep met alle mogelijke middelen.

Als collegelid bevoegd voor Onderwijs hebt u direct of indirect impact op het waarderen van het beroep van leraar in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. We horen dan ook graag wat u onderneemt om in het kader van dit tekort het beroep van leraar al dan niet via stimuli aantrekkelijker te maken. De problematiek van het lerarentekort wordt almaar groter en de uitstroom uit het beroep groeit eveneens. We lezen in *De Standaard* dat 1 op 3 beginnende leerkrachten afhaakt en ook dat het tekort de examenregeling in het gedrang brengt. Het is dus dringend om werk te maken van de opwaardering van het beroep om nieuwe mensen aan te trekken en te behouden en om uitstroom te voorkomen.

Het is hier al vaker over het beroep van leraar en de tekorten gegaan en vaak heeft men het dan over planlastvermindering zodat de leraren zich kunnen concentreren op hun hoofdtaak, het lesgeven. Maar evengoed kunnen aspecten als verloning en extralegale voordelen meetellen.

U stelde al vaker dat u gemeenschapsvormende activiteiten organiseert zoals een dag voor de Brusselse leerkracht, die een paar maanden geleden in het weekend plaatsvond. Misschien is het een goed idee om die dag in het vervolg in de week te organiseren zodat leerkrachten er aansluitend op hun werk naartoe kunnen gaan. Ook netwerkmomenten en een beurs voor zij-instromers en een avond van de Brusselse leerkracht organiseerde u als ik het goed heb. Ik weet niet of Niels Destadsbader, Bart Kaëll of Mama's Jasje voldoende zijn om het tijt te keren, maar u neemt wel initiatief. Misschien kunnen ze wel lesgeven, wie weet.

In januari 2022 zei u nog dat u dit jaar het lerarentekort met de helft wil terugdringen. Dat is ambitieus voor het flankerend beleid dat de VGC kan voeren. Ik had dus graag gehoord hoe het er vandaag, op enkele weken voor de zomervakantie, voorstaat.

U sprak in januari 2022 van 297 openstaande vacatures voor Nederlandstalige leerkrachten in Brussel. Wat is de situatie vandaag? Welke nieuwe stappen hebt u ondernomen om het maatschappelijk waardevolle beroep van leerkracht op te waarderen? Welke crisismaatregelen nam u nog en welke maatregelen op de langere termijn? Welke resultaten zijn reeds geboekt?

Op welke stimuli kunnen leerkrachten aanspraak maken en welke voordelen hebben leerkrachten zoals toegang tot gratis openbaar vervoer, voorrang op of gratis kinderdagverblijven, huishoudhulp of een aanvullende gezondheidsverzekering? Zo neen, overweegt u deze of andere stimuli om het beroep aantrekkelijker te maken? Welke acties hebt u nog uitgevoerd of voorzien om specifiek Brusselaars aan te trekken voor het beroep van leraar? Vaak komen ze uit Vlaanderen. Welke evaluatie maakt u hiervan? Hoe staat het met de start van zij-instromers in het Brussels Nederlandstalig onderwijs? Het gaat onder meer over de impact van de beurs voor zijinstromers en de nieuwe regelgeving. Welke maatregelen nam u nog om de planlast van leraren te verminderen zodat zij op hun hoofdtaak

kunnen focussen? Hebt u over al deze maatregelen nog verder overlegd met uw Vlaamse collega, en wat waren hiervan de resultaten?

Ten slotte, hebt u kennis genomen van de gegevens over de uitstroom van veel beginnende leerkrachten zoals onlangs in het Vlaams Parlement aan bod kwam? Wat onderneemt u in dit verband?

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Ik heb u al verscheidene malen over dit onderwerp ondervraagd. De recente cijfers, die onlangs in de pers zijn verschenen, zijn zeer alarmerend. Het lerarentekort in de Brusselse scholen is tussen september en het einde van de paasvakantie met de helft gestegen stelt het Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Momenteel zijn er 200 openstaande vacatures. Directeur-generaal Lieven Boeven laat optekenen dat het lerarentekort een bedreiging is voor de onderwijskwaliteit, vooral in Brussel. In het katholiek basisonderwijs waren er in september nog 83 openstaande vacatures, na de paasvakantie steeg het tekort tot 124. In het secundair onderwijs is dat respectievelijk 42 openstaande vacatures in september tot 74 na de paasvakantie.

Slechts 3 op 10 scholen in het katholieke basisonderwijs kan op een volledig team rekenen. In het secundair onderwijs is dat ongeveer 2 op 10. Ook in de GO!-scholen zijn er enorme tekorten. De heer Lieven Boeve, directeur-generaal van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, vraagt een groter urgentiebesef van het beleid. Natuurlijk richt hij zich in eerste instantie tot Vlaams minister van onderwijs Ben Weyts. De heer Lieven Boeve pleit voor samenwerking met de hogescholen om de instroom in de lerarenopleiding te verbreden, de kwaliteit van de opleiding te verbeteren en de aanvangsbegeleiding van leerkrachten te versterken. Ik ben me ervan bewust dat dit geen gemakkelijke opdracht is.

Niet alleen de instroom in de opleiding is een probleem. De uitstroom van jonge leerkrachten in Brussel is enorm. In Vlaanderen stopt 1 op de 10 leerkrachten jonger dan 30 jaar binnen de 5 jaar. In Brussel is dat dubbel zo veel. Startende leerkrachten moeten blijvend ondersteund worden. Er bestaan al verschillende initiatieven die leerkrachten moreel kunnen ondersteunen, maar dat is niet voldoende. Het heeft weinig zin om een debat te voeren over het beleid van Vlaams minister Ben Weyts. De VGC moet oplossingen zoeken voor de slechte uitvalcijfers in Brussel.

Ook de examenregeling komt in het gedrang omdat leerlingen voor bepaalde vakken geen les hebben gekregen. In sommige scholen gaat het om Nederlands, in andere om wetenschappelijke vakken. We moeten ons vragen stellen bij de kwaliteit van het onderwijs, worden de eindtermen wel gehaald? Ook de ongerustheid bij heel wat ouders over de toekomst van hun kinderen stijgt. Veel van de bagage die ze hadden moeten meekrijgen, ontbreekt.

Hoe schat het collegelid het effect van het groter wordend lerarentekort in op de onderwijskwaliteit?

Het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel is ons paradepaardje, maar dreigt slachtoffer te worden van haar eigen succes. In hoeverre heeft de moeilijke taalsituatie, de tuchtsituatie in de klas en de algemene drempelverlaging een impact op de motivatie van leerkrachten en de uitstroom die daarvan het gevolg is?

Wat zijn de besluiten uit de sterke uitstroomcijfers? Vermijden dat leraren uitstromen heeft een sneller effect dan zorgen voor werving en instroom. Wil het collegelid het beleid op dat vlak bijsturen?

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld): *“Nergens is het lerarentekort zo nijpend als in de hoofdstad.”* Met deze bewering opent *De Morgen* het artikel dat op 7 juni 2022 verscheen.

Leerkrachten proberen dit tekort vaak zelf creatief op te lossen. Het artikel haalt een voorbeeld aan. De directeur van het Don Bosco College in Sint-Pieters-Woluwe rekent niet meer op extra personeel. Hij wil het lerarentekort op een efficiëntere manier aanpakken door vakken te clusteren en leerkrachten en ander personeel in te zetten op basis van hun talenten en/of sterktes.

Op sociale media heb ik al heel wat campagnes zien voorbijgaan die sensibiliseren naar het beroep van leerkracht of die een carrièreswitch naar leerkracht aanprijzen.

De Standaard van 3 juni 2022 bericht dat de heer Koen Pelleriaux, afgevaardigd bestuurder van het GO!, en de heer Lieven Boeve zich erg kritisch uitlaten over het beleid en de initiatieven van Vlaams minister Ben Weyts.

Ondanks de vele vacatures bij de VDAB, de getuigenissen van ex-leerkrachten en de Servcijfers over het risico op burn-outs, wordt er niet nagedacht over oplossingen. *“Vreemd genoeg blijkt de urgentie van het lerarentekort niet door te dringen op politiek niveau”*, stellen de heren Lieven Boeve en Koen Pelleriaux vast. Volgens deze topmannen zijn er al jaren geen vernieuwingen meer geweest in het basisonderwijs en zouden er zelfs geen eindtermen bestaan voor het basisonderwijs.

Ik begrijp dat deze kwestie niet onder de bevoegdheid van het collegelid valt, maar ik denk dat het belangrijk is om lessen te trekken uit deze opmerkingen. De VGC moet dit soort problemen namelijk kunnen aanpakken in Brussel.

De bevoegdheid Onderwijs ligt zo goed als volledig in Vlaanderen, toch wil ik voorzichtig enkele vragen stellen. Hebt u eerder de vraag ontvangen van scholen om vakken te clusteren en personeel in te zetten naargelang hun sterktes zodat het lesgeven efficiënter georganiseerd kan worden?

Ik las onlangs namelijk een artikel over een leerkracht uit de Droomboom in Laken die beroep deed op een leerkracht Frans van een naburige school voor lessen Frans, wereldoriëntatie en muziek.

Wat zijn de (voorlopige) resultaten van de campagnes die nu lopen naar het aantrekken van leerkrachten?

Hoe is het met het welzijn van de leerkrachten in Brussel gesteld?

Zijn de werkomstandigheden en lonen van de leerkrachten nog wel competitief genoeg om deze zware job uit te oefenen?

Wat stellen de onderwijsdeskundigen van uw departement en het OCB voor om het lerarenberoep aantrekkelijker te maken?

Hoe wil u ervoor zorgen dat de Vlaamse minister van Onderwijs extra aandacht zal besteden aan het lerarentekort in Brussel en het probleem ernstig neemt?

Mevrouw Hilde Sabbe (one.brussels-Vooruit): 20 jaar geleden werkte ik als journalist voor een Belgische kwaliteitskrant en coördineerde ik de onderwijsbijlage. Toen al werd vastgesteld dat het beroep van leraar weinig uitstraling had. Ik vroeg 5 reclamebureaus om gratis een reclamecampagne voor dit beroep te ontwerpen. We weten al 20 jaar dat het beroep van leerkracht worstelt met een imago probleem. De Brusselse leerkrachten zijn uitgeblust en gefrustreerd. Het probleem raakt maar niet opgelost en daar ondervinden ook de kinderen de negatieve gevolgen van. We blijven maar dezelfde vragen stellen zonder gepaste oplossingen te vinden. Leerkrachten en kinderen hebben nochtans recht op een oplossing. Het is tijd voor actie.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): En hoe lang waren de socialisten verantwoordelijk voor het departement onderwijs, mevrouw Sabbe? Sinds mensenheugenis.

Mevrouw Hilde Sabbe (one.brussels-Vooruit): Gelieve de regels te respecteren en mij te laten uitspreken. Ik ben nieuw in de politiek, het laatste wat ik wil doen is mensen met de vinger wijzen. Ik vind echter wel dat het tijd is voor oplossingen.

Kan u ons de meest recente cijfers meegeven over het lerarentekort in Brussel? Weet u hoe dit de klasgroottes beïnvloedt of hoeveel lessen helemaal wegvallen?

Hoe schat u de uitspraken in over de toestand in Brussel, dat de stad het meest te lijden zou hebben onder lerarentekorten en uitval?

Hoeveel Brusselse leerkrachten pendelen vanuit Vlaanderen? Hoe schat u het risico in dat er nog meer pendelende leerkrachten zullen vertrekken? Ziet u die beweging nu al?

Welke maatregelen op Vlaams niveau zouden het Brusselse tekort kunnen aanpakken? Bent u het eens met Vlaams minister Ben Weyts dat de genomen maatregelen voorlopig volstaan? Heeft u hierover contact gehad met Vlaams minister Ben Weyts?

Hoe evalueert u de maatregelen die de VGC reeds nam? Kan u wat meer uitleg geven over de aangekondigde reorganisatie in samenwerking met de koepels? Wat kan u nog extra doen? Wat zouden de “*gerichte incentives*” waarvan sprake, kunnen zijn? Werkt u samen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat volgens haar regeerakkoord onder meer ook maatregelen voor een betere mobiliteit van leerkrachten zou onderzoeken?

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Er is deze week een echte storm ontstaan over het enorme lerarentekort, niet alleen in Vlaanderen, maar nog nadrukkelijker in Brussel. Dat blijkt duidelijk uit de cijfers.

Leerkrachten hebben getuigd waarom ze het niet volgehouden hebben in het onderwijs en waarom ze uitgestroomd zijn: er zijn te veel vergaderingen, er zijn te rigide regels, er is te

weinig respect vanwege de ouders en de leerlingen, de verwachtingen ten aanzien van de leerkrachten liggen te hoog enzovoort.

Vandaag kan je in *De Morgen* lezen dat de scholen zich moeten aanpassen aan deze nieuwe kritieke situatie: ze kijken welke leerdoelen ze kunnen laten vallen en zetten alleen nog in op welke behouden worden. Sommige scholen annuleren de examens omdat de leerlingen gewoon niet geleerd hebben wat zou moeten worden ondervraagd.

Het kan zo niet verder, en dat is ook de inschatting van de directeurs van de onderwijskoepels, de heren Pelleriaux en Boeve. Zij hebben een ongeziene aanklacht geschreven om aan de alarmbel te trekken, want het lerarentekort begint dramatische proporties aan te nemen, zowel in het basis- als het secundair onderwijs, en dit in zowel Brussel als Vlaanderen.

Sinds het begin van dit schooljaar is het lerarentekort in het Brussels Nederlandstalig onderwijs met de helft gestegen. Ik ben het niet helemaal eens met de insteek van collega Hilde Sabbe. Ik heb namelijk de indruk dat de toestand in jaren niet zo dramatisch is geweest. Corrigeer me als ik me vergis...

De cijfers zijn indrukwekkend. Ongeveer 90 % van de leerkrachten in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel pendelt vanuit Vlaanderen. Door het groeiende tekort daar worden zij steeds meer weggelokt naar een school dichterbij huis. Dat is begrijpelijk vanuit hun perspectief, maar dat maakt het lerarentekort hier nog scherper. Verder zou 80 % van de nieuwe leerkrachten in het stedelijk onderwijs geen pedagogisch diploma hebben, gezien de regeling voor zijinstromers.

Er moet dus snel ingegrepen worden, veel sneller dan nu gebeurt. Ondanks alle oproepen en alarmkreten was de reactie van de Vlaamse minister van Onderwijs, Ben Weyts, bevreemdend – om het nog vriendelijk uit te drukken. In eerste instantie klopte hij zichzelf op de borst, zeggende dat er al heel veel goed werk is gedaan. Daarna is hij toch wat bijgedraaid, en tijdens het actualiteitsdebat in het Vlaams Parlement heeft hij toegegeven dat het allemaal wat *too little too late* is.

Maar bij mijn weten zijn er geen nieuwe maatregelen aangekondigd. U reageerde deze week al met het plan om met de verschillende onderwijskoepels samen te zitten om zo een oplossing te vinden op het vlak van organisatie, bv. door een uitwisseling tussen scholen die wel voldoende leerkrachten hebben en scholen die met tekorten kampen.

Wanneer we echter naar de cijfers kijken, blijkt dat geen gemakkelijke oefening te worden. In het GO!-basisonderwijs is er in 23 van de 30 scholen een tekort en in het secundair in 17 van de 19 scholen. Voor het Katholiek Onderwijs is er in het basisonderwijs een tekort in 7 op de 10 scholen en in het secundair in 8 op de 10 scholen. *Grosso modo* komt het erop neer dat slechts 1 op 3 scholen in Brussel een volledig team heeft.

Dat is nefast voor de kwaliteit van het onderwijs en voor onze toekomstige generaties. Het heeft ook een directe impact op onze ambities, die we allemaal delen, om nog meer capaciteit te creëren in Brussel. Met schoolgebouwen zonder leerkrachten kun je de boel niet laten draaien.

Op welke manier gaat een uitwisseling tussen de verschillende scholen effectief het lerarentekort aanpakken en meer doen dan een verplaatsing van het probleem?

Wat onderneemt u verder op Brussels niveau? In de media hebben leerkrachten suggesties gedaan. Kunt u daarmee aan slag? Kunt u bijkomende zaken doen binnen uw beperkte bevoegdheden?

Sommigen opperen dat er te veel volk werkt in de ondersteunende administratie en te weinig op de werkvloer. Ik neem dat maar mee, want we moeten *out of the box* denken. Wat is uw analyse hiervan?

Wat gaat u ondernemen om het urgentiebesef bij uw Vlaamse collega, de heer Ben Weyts, te verhogen? Met weke concrete voorstellen trekt u eventueel naar de Vlaamse minister? We hebben een duidelijk zicht nodig op de noden in Brussel en wat we zelf kunnen doen en wat er vanuit Vlaanderen moet gebeuren.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Ik heb met veel interesse geluisterd naar de woorden van de collega's, maar ik vind dat het op een bepaald moment toch wat potsierlijk werd. Collega Hilde Sabbe heeft overschot van gelijk, als ze zegt dat het om een aangekondigde problematiek gaat. Collega Arnaud Verstraete zegt dat het nog nooit zo erg geweest is als nu. Dat klopt ook, maar hoe komt dat? Daarvoor moet je naar de context kijken.

Ten eerste, is er een algemeen gebrek aan arbeidskrachten in Vlaanderen. Daardoor zijn er veel jobmogelijkheden buiten het onderwijs, ook voor mensen met een onderwijsdiploma. Intussen is er, ten tweede, een algemeen lerarentekort in Vlaanderen. En drie, het overgrote deel van de leerkrachten in Brussel zijn Vlaamse pendelaars, die vaak dichterbij huis werk vinden. Daardoor is het tekort in Brussel het meest acuut.

Ik wil ook even stilstaan bij de oorzaken. Er wordt nu gekeken naar de politiek, alsof alleen de politiek verantwoordelijk is. Misschien is het waar dat er onvoldoende geanticipeerd en hervormd is. Vlaams minister Ben Weyts is bezig met allerlei hervormingen en zet stappen die vroeger niet gezet werden. Drie jaar geleden kon je nul jaar anciënniteit meenemen als zijinstromer, voor nul vakken. Ondertussen is daar serieus hervormd, en gaat het nu voor 10 jaar, 20 vakken en 2 ambten. Er zijn proeftuinen opgezet in 30 scholen, met een nieuwe methodiek. Het systeem van de vaste benoemingen wordt aangepakt. Allerlei heilige huisjes worden hervormd.

Maar als je denkt dat je op 1 jaar tijd het volledige Vlaamse onderwijs kan omgooien en alle problemen op een magische manier kunt oplossen, dan leef je echt in dromenland. Vlaams minister Ben Weyts heeft niet gezegd dat wat al gedaan is, volstaat. Hij geeft ook aan dat het *too little too late* is. Maar dat is niet enkel zijn verantwoordelijkheid. Want, zoals collega Hilde Sabbe zegt, het is een aangekondigde problematiek sinds 20 jaar. Nu wijzen naar de politiek en vragen om het magisch op te lossen, vind ik zeer gemakkelijk. Omdat er nu een N-VA-minister is, zou de situatie erger dan ooit zijn, dat is natuurlijk al te gemakkelijk.

Vanwaar komt dat lerarentekort? Een op drie beginnende leerkrachten haakt af. Laten we daar even bij stilstaan. Als dat zou gebeuren in een andere sector, zou men dan ook alleen kijken naar de politiek? Of zouden we ook kijken naar de werkgevers? Het is gemakkelijk voor de

koepels om nu naar de politiek te wijzen. Die problematiek is zich echter al jaren en jaren aan het opstapelen.

Het regent momenteel opiniestukken. Ik weet niet of u die leest maar eentje uit *Humo* is mij bijgebleven. *“Als leraren in spe krijg je vooral bijgebracht hoe je op papier kunt voldoen aan allerlei administratieve verwachtingen. Gewoon goed lesgeven lijkt wel een bijzaak te zijn geworden. Als het dan toch over lesgeven gaat, moet alles zo interactief en activerend mogelijk georganiseerd worden. Geen idee is te dwaas, geen uitvoering te gek: leerlingen zullen geëntertand worden, of ze willen of niet.”*

Mensen beginnen aan dat beroep, want het is volgens mij een roeping, maar 1 op 3 haakt af. Dan is er een probleem met hoe het onderwijs georganiseerd is en dan moeten de koepels ook hun verantwoordelijkheid nemen om het beroep aantrekkelijker te maken. De politiek kan dat niet op 1, 2, 3 alleen oplossen.

Hebt u samengezeten met de koepels? Uw insteek om te kijken wat we samen kunnen doen, vind ik heel goed. Iedereen moet zijn verantwoordelijkheid nemen. Hoe zit het met de proeftuinen, want zeker 2 van die 30 scholen moeten Brussels zijn? Kunt u daarover wat meer toelichting geven? Welke maatregelen werkt u verder nog uit? Deelt u de mening dat de politiek alleen dit niet kan oplossen? Maar dat hebt u al in de pers gezegd...

Collegelid Sven Gatz: Dit is een belangrijk debat. Het is geen boutade, maar ik zou eerst toch willen zeggen: de toestand is ernstig, maar niet hopeloos. Dat klinkt grappiger dan het is bedoeld. Ik waardeer alle tussenkomsten, die toch voldoende nuance gebracht hebben. De oplossingen liggen nu eenmaal niet binnen handbereik, maar dat moet ons niet tegenhouden om ze toch te zoeken. Bij velen hoorde ik de ondertoon dat we de problemen moeten benoemen, maar dat we niet in *overdrive* mogen gaan. Ik ga straks verder in op wat mijn gesprek met de koepels zou kunnen inhouden.

Het is zeker gerechtvaardigd om deze situatie aan te klagen, vanuit een terechte verontwaardiging. Maar we zouden zo het probleem nog ernstiger kunnen maken dan we zouden willen. Dat is een moeilijke kwestie, die echter niemand ontslaat van zijn verantwoordelijkheid.

Ik focus vooral op wat we al gedaan hebben, waarom bepaalde acties resultaat opleveren en andere niet, en wat we nog gaan doen.

In de Raad is eerder al een aantal zaken besproken. We passen ons ook in het tienpuntenplan, dat de Vlaamse minister voor Onderwijs enkele maanden geleden gepresenteerd heeft, in. Ons plan van aanpak is gericht op 2 zaken: de crisishulp op zeer korte termijn en dan ingrepen op middellange termijn.

Met het Onderwijscentrum Brussel hebben we in het basis- en secundair onderwijs onze onderwijsondersteuners van de tweede- naar de eerstelijns gebracht. In de periode november-december 2021 is dat in 43 scholen (van de ongeveer 250) gebeurd. In januari-april 2022 waren er 35 nieuwe aanvragen. We zijn dit nu aan het herkalibreren. We gaan dat blijven doen, maar we willen ook dat het OCB zijn taak als onderwijsondersteuner in de breedte kan verderzetten. Daar zoeken we dus een nieuw en goed evenwicht.

Wat hebben we verder gedaan in verband met de waardering van het beroep, de betere en meer diverse instroom in de lerarenopleiding en het werven van nieuwe leerkrachten? Vooral voor de zijinstromers willen we nieuwe klemtonen leggen. Niet omdat zij het beste of het enige antwoord zijn op deze crisis, maar op dit ogenblik lijkt het wel het meeste realistische antwoord.

Er is het *Teach for Brussels*-project, waarbij een aantal zijinstromers extra ondersteund wordt, bv. via aanvangsbegeleiding.

Wat is de balans voor onze zelf georganiseerde beurzen voor zijinstromers? In het begin en op het einde van de lente hebben we 250 mensen bereikt. Ik kan u, vervelend genoeg, nu niet zeggen wat de effecten zijn, omdat de mensen niet verplicht zijn te zeggen wat ze gaan doen.

Op de tweede beurs, van vorige week, was er minder volk, maar het ging toch nog altijd om een 100-tal mensen. De Vlaamse overheid was daar aanwezig om uitleg te geven over de statutaire elementen, de hogescholen ook, de intermediaire partners, VDAB en Actiris. Aan alle balies werd gezegd dat er veel gerichtere vragen gesteld werden. De eerste keer kwam men vooral nieuwsgierig een kijkje nemen. Nu wilden de mensen concrete informatie over een job of een opleiding. We willen dit verderzetten en hopelijk wordt dan ook duidelijk hoeveel mensen we zo voor de klas hebben gekregen. De cijfers omtrent de pendelaars lijken licht te dalen. Tot enkele jaren geleden hanteerden we het cijfer van 91,7 % leerkrachten uit Vlaanderen, vooral uit de Vlaamse Rand. Anderen komen met hart en ziel van veel verder. Dit schooljaar pendelt ongeveer 88,9 % van de leerkrachten. Dat is een interessante tendens, want we willen uiteraard meer Brusselaars voor de klas krijgen.

We doen dat via *Talent for Teaching*, waarmee we zoveel mogelijk interesse proberen te wekken in de secundaire scholen in Brussel zelf voor de leerkrachtenopleiding. Dat lukt met horten en stoten, maar het lukt niet voldoende om alle noden in te vullen en voldoende mensen voor de klas te krijgen.

Wat kunnen we nog doen? Er zijn een aantal gepensioneerden terug voor de klas gaan staan. Eergisteren heb ik nog zo iemand ontmoet bij de opening van St. Michel in Sint-Jans-Molenbeek. Ondanks 2 coronajaren vonden we het toch nodig om daar een belangrijke investering te doen. Dat heeft een beetje soelaas gebracht. De zijinstromersbeurzen brengen iets op. We hebben nog geen zicht op de cijfers. We gaan onze campagne verderzetten om het beroep van leerkracht positiever te bekijken. Op een gegeven moment zullen we ons moeten afvragen of we niet meer Brusselse leerkrachten voor de klas willen krijgen. We hebben campagnes nodig met één duidelijk doel.

Zoals ik deze week heb aangekondigd wil ik met de onderwijskoepels gaan samenzitten om te praten over personeelsbeleid, werkbaar werk en over vernieuwende en creatieve oplossingen. Ik denk dat we op een moment zijn aanbeland zoals toen we 20 à 30 jaar geleden het Onderwijscentrum Brussel hebben opgericht, toen we vaststelden dat er moeilijkheden waren rond Nederlandstaligheid in de scholen. Toen hebben we over de koepels heen kunnen werken. Tijdens de viering deze week van 50 jaar katholiek onderwijs heb ik dat nadrukkelijk tegen zowel de mensen van het Vrije Onderwijs als tegen de topmensen van het GO! gezegd bij de opening van St. Michel. Ik kreeg de indruk dat zij hier zeker voor open stonden. Het is mij dan ook menens. Ik heb geen hefboomen om iets op te leggen aan de onderwijskoepels, maar het sluit wel aan de bij de oproep van de heren Lieven Boeve en Koen Pelleriaux, die

opmerkten dat wanneer zij bepaalde kredieten niet ontvangen omdat er geen leerkrachten zijn, dat wil zeggen dat er wel nog ongebruikte middelen zijn op Vlaams niveau. Zij vragen om daar creatiever mee te kunnen omspringen. Dat kan gaan over onderwijsondersteuners voor differentiatie in de klas. Gisteren kwam ik een leerkracht tegen die over het nut hiervan sprak. Dan moeten we hiervoor mensen vinden. Hiervoor heeft de Stad Brussel ook al een poging ondernomen. We willen ook kijken of we over de koepels heen of binnen een regionaal of lokaal samenwerkingsverband oplossingen kunnen zoeken. Niet alles zal zomaar ineens werken. Ik was in St. Michel met GO!4cITy en in het Imelda-Instituut waar ik hen toch wees op een mogelijke situatie om tekorten op te lossen. Het enige voordeel van dit debat is dat de ernst van de situatie nu dermate is doorgedrongen dat we tot dergelijke zaken moeten overgaan. Alles is toch beter dan wat er in Nederland gebeurt, waar er op sommige plaatsen maar 4 dagen wordt lesgegeven, hoewel we in sommige scholen misschien al wel de facto in die situatie zitten. Perfecte oplossingen met *matching* over de netten heen in de Brusselse scholen zullen we niet vinden. Maar we moeten het wel bekijken om enig soelaas te kunnen brengen.

De bedoeling is om met de vrije ruimte in het personeelsbeleid meer zaken te kunnen doen, zoals een uitwisseling tussen scholen en ervoor zorgen dat mensen de motivatie niet verliezen. Waarom moeten we nu in deze modus gaan? Dat was het mindere punt in het opiniestuk van de heren Lieven Boeve en Koen Pelleriaux. De cavalerie zal niet komen. Er is geen leger achter het leger. We kunnen niet zomaar een nieuw blik leerkrachten opentrekken. We moeten dus door flexibel te werken bekijken wat er mogelijk is. Ik hoop dat we daarbij kunnen rekenen op de medewerking en flexibiliteit van de vakbonden. Dat ligt momenteel nog zeer moeilijk. Het is niet aan mij om te gaan pleiten voor het veranderen van het personeelsbeleid van de Vlaamse overheid. Dat is niet mijn wens en ook niet mijn bevoegdheid. Maar ik wil er wel voor zorgen dat de kinderen in ons onderwijs zoveel mogelijk kwalitatief les krijgen. Als we dat kunnen doen met pragmatische antwoorden, dan zullen we dat doen.

Ondertussen zijn er een aantal proeftuinen door Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts voorgesteld. Dat klinkt misschien onschuldig, alsof we wat gaan experimenteren in tijden van crisis, maar eigenlijk gaat het om een variant van waar ik net over sprak. We gaan proberen om in moeilijke omstandigheden dingen te doen die we anders niet zouden doen.

Als inrichtende macht heeft de VGC een aantal proeftuinprojecten ingediend. De andere scholen hebben nog tot 15 juni 2022. Het is interessant om te kijken wat er daarmee zal gebeuren. Dat zal ook aansluiten bij het gesprek dat ik op 22 juni 2022 met de koepels zal hebben. Het gaat over soepelere schoolorganisatie, diplomaverruiming, valorisatie van nuttige anciënniteit uit de welzijnssector, zoals bij ons in het geval van het proeftuinproject in BuBaO en BuSO Kasterlinden.

Wat het aantrekkelijker maken van het beroep van leerkracht in het algemeen betreft, komen de instellingsbesturen op dit moment tussen in de kosten voor woon-werkverplaatsingen met de fiets of het openbaar vervoer. Ik sta ervoor open om daar bijkomende dingen te doen. We kunnen dit zeker volgende week bespreken met de koepels. Er is een collectieve verzekering gezondheidszorg voor het onderwijs. Ook daarin is heel wat mogelijk. Wij mikken vooral op inhoudelijke en logistieke ondersteuning, adequate werk- en leerplekken, de nodige uitrusting en materialen. We gaan bijkomende subsidies vrijmaken voor de renovatie van de leraarskamer. Dat zal het lerarentekort natuurlijk niet oplossen, maar het kan wel helpen. De directeur van GO!4cITy Brussel zei toch dat het kunnen werken in een aangename, nieuwe

onderwijscampus helpt in de concurrentiestrijd tussen de scholen om leerkrachten naar zijn school te halen. We mogen dat dus ook niet onderschatten.

Naast onze eigen ondersteuning voor de aankoop, leasing of huur van uitrustingsmaterialen en IT-materiaal rekenen we ook op de Digisprong van de Vlaamse overheid. Die extra boost van 85 miljoen euro van Vlaanderen zal vroeg of laat wel een effect hebben.

Tot slot de vraag over de motivatie van onze leerkrachten. Het is dubbel. De afhakers zijn er helaas. Zij waren niet aanwezig op de avond van het Nederlandstalig onderwijs. Mocht ik niet beter weten, dan zou ik daar gedacht hebben dat het enthousiasme grenzeloos is. Er zijn 7.000 leerkrachten en 306 vacatures, maar die zijn niet eerlijk verdeeld onder de scholen. Het is een goed teken dat de 2.000 plaatsen van de avond van het Nederlandstalig onderwijs elk jaar onmiddellijk gevuld zijn. Het was daar zeer aangenaam. Ik heb zelden zo een knaldrang meegemaakt. Dat zijn ook elementen die helpen om onze onderwijsgemeenschap op peil te houden en op te krikken.

We onderscheiden 3 elementen rond motivatie; de mate waarin je als leerkracht over autonomie beschikt om je opdracht kwaliteitsvol in te vullen, de mate waarin je je verbonden voelt met de school en de leerlingen en tenslotte de mate waarin je je competent voelt om je opdracht succesvol op te nemen. Met de ondersteuning van het OCB willen we in de bredere *Urban Education* doen wat we kunnen rond deze zaken.

Ik ga in overleg met de onderwijskoepels. De afspraak met Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts is vastgelegd. De leden mogen kort op de bal spelen en actualiteitsvragen stellen. Ik hoop dat ik dan meer informatie kan geven. Ik zal hier volgend jaar nog heel het schooljaar mee bezig zijn. Ik hoop op de steun van iedereen, want ik denk dat we dit samen zullen kunnen oplossen.

De heer Pepijn Kennis (Agora): Het antwoord van het collegelid duidt op de ernst van de situatie. De situatie is nog niet hopeloos. De creatieve en soepele oplossingen die hij zoekt, zijn nodig. Het zijn de enige oplossingen die we nog zullen kunnen vinden, vrees ik. Ik begrijp dat dit vooral in handen van Vlaams minister Ben Weyts ligt. Er wordt heel veel verwacht van de leerkrachten naast het lesgeven. Daar heb ik niet veel over gehoord. Ik begrijp dat er binnen het flankerend beleid van de VGC niet veel marge is om de administratieve lasten aan te pakken, maar ik hoop dat het collegelid dat toch kan aankaarten op het geplande overleg met de bevoegde Vlaamse minister.

Het collegelid heeft de cijfers vermeld. Er zijn 7.000 leerkrachten in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, waarvan er gisteren 2.000 aanwezig waren. Er inderdaad een zeer fijne onderwijsgemeenschap. Hij sprak over 306 vacatures. In januari sprak hij over 297 vacatures. Hij wilde die cijfers toen halveren, terwijl ze nog gestegen zijn.

Collegelid Sven Gatz: Ik geef dat toe. Ik ben er niet in geslaagd. Ik doe voort tot ik er wel in slaag, geheel of gedeeltelijk.

De heer Pepijn Kennis (Agora): Het is helaas dweilen met de kraan open. De uitstroom is zeer groot. Daar is de situatie ook ernstig. We gaan het verder opvolgen en de hoop niet verliezen. Hopelijk kunnen we erop terugkomen na het overleg met de koepels en de Vlaamse minister.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): We zijn ons ervan bewust dat er al heel wat wordt gedaan, zowel op het Vlaamse niveau als op het niveau van de VGC. Wanneer men eenmaal in een negatieve spiraal zit – wat nu misschien al wel 20 jaar bezig is – is het niet zo evident om daar weer uit te raken. De oplossing is niet om zomaar iedereen te laten lesgeven. Er is al een probleem met de lerarenopleiding. De studenten werden onvoldoende klaargestoomd in het middelbaar onderwijs om de opleiding aan te kunnen. Sommigen beheersen het Nederlands te weinig. Er is al een probleem met de instroom dus we moeten daar voorzichtig mee omspringen. Leerkrachten die onvoldoende kwaliteit hebben komt de herwaardering en de waardering van het beroep niet ten goede. Het is niet evident en dansen op een slappe koord. We zitten ook in de grootstedelijke Brusselse context.

Criminaliteit in de omgeving van de school, auto's die gevandaliseerd worden, het gebrek aan respect voor de leerkracht in de klas: het zijn allemaal elementen die meespelen. Bovendien moeten leerkrachten, als bedankje omdat ze in Brussel voor de klas komen staan, ook nog eens 125 euro per jaar betalen om hun wagen ergens te kunnen parkeren. Zo gaat de motivatie uiteraard niet omhoog, integendeel. Ik ben me er goed van bewust dat er veel gemotiveerde leerkrachten zijn – anders hou je het niet vol in de Brusselse context – maar de cijfers tonen ook aan dat er veel leerkrachten afhaken. Het is heel belangrijk dat we de uitstroom tegengaan en de leerkrachten gemotiveerd in de Brusselse scholen houden.

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld): Ik dank het collegelid voor zijn concrete antwoorden. Ik ben verheugd dat hij op 22 juni 2022 een gesprek zal hebben met de eigen onderwijsinstellingen. Dat is helaas wel een relatief beperkte groep met bij mijn weten slechts 2 scholen – Kasterlinden en Zaveldal. Het blijft wel belangrijk. Ik las vanmorgen ook dat het buitengewoon onderwijs na het afschaffen van het M-decreet opnieuw uit zijn voegen barst. Dat M-decreet diende net om te vermijden dat leerlingen te vroeg naar het buitengewoon onderwijs werden gestuurd. Er kwam helaas geen alternatief.

Ik ben ook blij dat er aandacht zal zijn voor werkbaar werk en welbevinden. Leerkrachten moeten de nodige steun hebben zodat ze kunnen doen waar ze voor kozen en goed in zijn. De job van leerkracht is immers een roeping. De middelen zijn er en zullen creatief kunnen worden ingezet, want hoewel we dat allemaal hopen, zal de cavalerie inderdaad niet komen opdagen. We zullen dit blijven opvolgen.

Mevrouw Hilde Sabbe (one.brussels-Vooruit): Ondanks dat de cavalerie niet zal komen, ben ik toch vrolijk geworden. Er zijn veel punten met hoop voor de toekomst. Het besef van urgentie is duidelijk tot op alle vlakken doorgedrongen. Ik hoop samen met het collegelid dat de gesprekken met de koepels een positieve evolutie zullen inluiden. Ik twijfel er ook niet aan dat het collegelid erg begaan is met deze problematiek. De tijd van praten is echter voorbij. Er moet ingegrepen worden.

De heer Gilles Verstraeten zei dat de politiek niet altijd verantwoordelijk kan worden gehouden. Daar is wel iets van aan. Misschien zouden er wel veel meer leerkrachten zijn als bepaalde koepels niet zouden vasthouden aan het hoofddoekenverbod. Er zijn immers veel getalenteerde en ambitieuze vrouwen met een roeping voor het onderwijs die door dat onzinnige verbod de kans niet krijgen. Ik kijk hard uit naar de gesprekken daarover.

De heer Arnaud Verstraete (Groen): *Never waste a good crisis.* Dat is ook de manier waarop het collegelid ernaar kijkt. De situatie zorgt op zijn minst voor een momentum. Alle

betrokkenen beseffen dat het zo niet verder kan. Het is goed dat het collegelid dat actief ondersteunt en ik hoop dat de Vlaamse minister van Onderwijs hem daarin volgt. Er is goesting bij iedereen om creatieve oplossingen te zoeken. Hopelijk wordt het nog meer dan voorheen mogelijk om *out of the box* te denken. Het voorstel van mevrouw Hilde Sabbe is in die context heel interessant.

Het collegelid had het over ondersteuning van vervoerskosten. Geldt dat alleen voor de scholen van de VGC of zit dat idee nog in de studiefase?

Uitstromers geven aan dat de vele vergaderingen bovenop het lesgeven, de vele administratie en regels en het gebrek aan respect van ouders en leerlingen hen storen. Neemt het collegelid die insteken mee in de gesprekken die hij voert?

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Ik sluit mij volmondig aan bij dat laatste. Het collegelid heeft er zelf ook al naar verwezen. In crisistijden moeten we erop letten dat we de leerkrachten niet gaan overbeladen met maatregelen op korte termijn. We moeten niet alleen mensen aantrekken, maar ook behouden. Het collegelid onderscheidt daarbij 3 elementen. De binding van de leerkracht met de scholen en de leerlingen is belangrijk, maar de andere 2 zijn dat zeker. Het klopt dat de leerkrachten over de juiste competenties moeten beschikken om hun opdracht te volbrengen. We moeten daarbij wel de vraag durven stellen wat de opdracht is. Volgens mij is dat lesgeven en kennisoverdracht. De heer Arnaud Verstraete verwees al naar de vele vergaderingen en de grote planlast en administratie waardoor mensen afhaken. Het collegelid sprak ook over de autonomie van de leerkracht om aan de slag te gaan en zijn opdracht te vervullen. Dat is wat ik bedoel. We moeten niet te veel naar de politiek kijken. De vrijheid van onderwijs wordt natuurlijk heel zuur als de koepels en onderwijsinrichters de vrijheid van de leerkrachten verenigen door ze te verplichten tot vergaderingen en administratie. Zo kunnen ze geen creativiteit meer binnenbrengen in hun beroep.

Collegelid Sven Gatz: De vervoerskosten worden momenteel per schoolbestuur geregeld. We willen dat zeker bekijken als het kadert in een globale regeling om mensen hier te houden. Op dit ogenblik is dat zeker niet de doorslaggevende factor. Er zijn verschillende oorzaken waarom mensen afhaken. Bepaalde buurten zijn inderdaad onveiliger, maar dat is niet het grote probleem. Het heeft ook te maken met zaken als problemen met de ouders of de administratieve druk. In veel gevallen komen starters er ook achter dat ze zich de job anders hadden voorgesteld en daardoor afhaken. We zullen dit brede verhaal met de koepels bekijken zonder in een amalgaam van allerlei grotere en kleinere problemen te blijven steken. We moeten de vinger leggen op de zaken waaruit we op korte termijn het meeste effect kunnen halen.

Het is goed dat de mogelijkheid om anciënniteit mee te nemen voor een aantal vakken verruimd werd. Daardoor kunnen we ons ook een goed beeld vormen van de zijinstromer. Het zou nuttig kunnen zijn om, los van de lineaire anciënniteit, de knelpuntvakken meer vanuit het perspectief van de overstapper te benaderen. Wat zijn de redenen om de overstap te maken? Ik veronderstel dat de Vlaamse minister van Onderwijs daar al mee bezig is, maar het zou goed zijn als dit ook in het kader van de onderhandelingen over de sociale akkoorden wordt besproken. Er is meer maatwerk nodig dan alleen algemene maatregelen, hoe nodig die ook zijn.

Ik wil iedereen in elk geval bedanken voor dit interessante debat en de bemoedigende steun.

De heer Pepijn Kennis (Agora): Ik wens het collegelid veel goede moed in de gesprekken en de zoektocht naar oplossingen. Ik roep wel op om daar de mensen bij te betrekken die door de keuzes zouden worden geraakt. Ga in dialoog, niet alleen met de koepels en onderwijsinrichters, maar ook met de leerkrachten zelf. Wat zijn hun noden en frustraties? Probeer alle uitstappers te bereiken en werk aan de punten die worden aangehaald. Het zijn immers de mensen op het terrein die het zullen moeten doen.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Ik weet ook dat de veiligheid en beschadigde wagens niet de essentie van het probleem vormen. Het zijn wel elementen die bij het totaalplaatje komen: parkeerproblemen, mobiliteitsproblemen, parkeerkosten van 125 euro, terwijl de collega van het stedelijk onderwijs slechts 75 euro moet betalen... Dat zijn geen essentiële zaken, maar die kleine frustraties op een hoopje kunnen wel mee de beslissing voeden om af te haken. Men moet die zaken zo veel mogelijk verhelpen zodat ze niet kunnen zorgen voor bijkomende demotivatie.

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld): Ik wil het collegelid ook bedanken voor zijn enthousiasme. Ik geloof in zijn pragmatische aanpak. In eerste instantie moeten we zorgen voor werkbaar werk en een goed personeelsbeleid in onze eigen onderwijsinstellingen. Kinderen in het buitengewoon onderwijs zijn buitengewone leerlingen die ook buitengewone leerkrachten nodig hebben. Daar zal het collegelid zijn handen vol mee hebben.

Mevrouw Hilde Sabbe (one.brussels-Vooruit): Ik wil nog aanstippen dat mijn frustratie heel algemeen is en niets te maken heeft met het collegelid.

- Het incident is gesloten.

VRAGEN OM UITLEG (R.V.O., ART. 59)

Het organiseren van de komende examenperiode in onze Nederlandstalige scholen in Brussel

Mevrouw Hilde Sabbe (one.brussels-Vooruit): Het kwam hier al uitgebreid aan bod dat ten gevolge van het lerarentekort de examenregeling duchtig wordt verstoord. Op bepaalde scholen kunnen examens zelfs niet doorgaan, met alle problemen die dat met zich meebrengt. Vandaag stond er nog een lang artikel in *Bruzz* over dit onderwerp en over de ongerustheid die daardoor bij ouders wordt opgewekt. Hoe kunnen we anders evalueren of kinderen de leerstof goed hebben verwerkt? Aangezien we over dit onderwerp al veel hebben gezegd, zal ik onmiddellijk mijn vragen stellen.

Heeft het collegelid al met Vlaams minister Ben Weyts over deze kwestie gesproken? Wat is de omvang van dit probleem in onze Nederlandstalige scholen in Brussel?

Werden er reeds contacten gelegd met de verschillende schoolteams in Brussel?

Zijn er in september 2022 nog mogelijkheden om herexamens af te leggen?

Staat de mogelijkheid om het aantal examens te verminderen of af te schaffen ter discussie?

Zal zittenblijven, net zoals tijdens de coronaperiode, als een uitzondering worden beschouwd?

Collegelid Sven Gatz: Eerst zal ik de stand van zaken in de regelgeving geven. Elke school bepaalt zelf hoe ze de prestaties van een kind beoordeelt. Dat kan bijvoorbeeld via toetsen en examens verlopen. De school bepaalt ook op basis van welke criteria een kind kan slagen, bijvoorbeeld aan de hand van een puntensysteem. Elke school moet regelmatig en tijdig communiceren over haar evaluatiebeleid. Dit betreft bijvoorbeeld hoe en wanneer ze de leerlingen zal evalueren, de studievorderingen van leerlingen en de remediëring die eventueel nodig is.

De overheid legt eigenlijk weinig regels op voor de beoordeling op het einde van het schooljaar. De basisregels bepalen dat de klassenraad aan het einde van het schooljaar op basis van concrete gegevens uit het leerlingendossier oordeelt of een leerling de doelstellingen van het leerplan voldoende bereikte. Is dat gelukt, dan kan de leerling overgaan naar een volgend leerjaar met een A- of B-attest. Als een leerling de vooropgestelde doelen in onvoldoende mate heeft bereikt, is hij niet geslaagd. Er wordt in dat geval een C-attest toegekend, waarna de leerling het jaar moet overdoen.

De school moet een evaluatiebeslissing schriftelijk motiveren. Indien een ouder het niet eens is met de evaluatiebeslissing of er vragen bij heeft, dan heeft die recht op overleg en kan er vervolgens een beroepsprocedure worden gestart.

Mevrouw Hilde Sabbe vroeg allereerst naar de omvang van het probleem. De onderwijsnetten geven aan dat ze ervan uitgaan dat de omvang van dezelfde aard is als in Vlaanderen. Ze geven ook mee dat er, ondanks het lerarentekort, heel wat bereidwillige leerkrachten zijn die extra lestijden opnemen. Voor de resterende lestijden dienden leerlingen taken en opdrachten zelfstandig of met studiebegeleiding af te leggen.

Een school kan pas evalueren - permanent of via examens - op voorwaarde dat er lessen zijn geweest. Er zijn vakken waarvoor geen examens zullen worden afgenomen door de afwezigheid van één of meerdere leerkrachten en de niet ingevulde vervangingen. Sommige vakken die permanent worden geëvalueerd, zullen om diezelfde reden geen beoordeling krijgen. Het gebeurt dus helaas wel.

Scholen geven aan dat ze steeds voor ogen hebben dat de kinderen niet het slachtoffer mogen worden, maar dat ze soms niet anders kunnen. Dit betekent dat de leerlingen soms beginnen met tekorten in het volgende jaar, die dan zoveel mogelijk moeten worden weggewerkt.

De tweede vraag betrof contacten met de verschillende schoolteams. Vanuit de VGC wordt crisishulp aangeboden in de scholen via het OCB. De scholen zijn daar erkentelijk voor, maar begrijpen dat dit geen structurele oplossing is. In de mate dat het OCB kan helpen, wordt uitgezocht hoe men de zaken in betere banen kan leiden dan het niet afnemen van examens. We proberen vanuit de tweede lijn zoveel mogelijk ondersteuning te bieden.

Vervolgens was er een vraag over de mogelijkheid tot herexamens in september. De regelgeving bepaalt dat de klassenraad kan oordelen dat herexamens of vakantietaken in het belang zijn van het kind. De algemene regel is dat de klassenraad eind juni beslist of het kind wel of niet geslaagd is. Indien een school bijkomende proeven - zoals herexamens of vakantietaken - organiseert, dan is het aan de directie om te beslissen wanneer ze deze

proeven houdt en wanneer de vakantietaken moeten worden ingediend. Dat is ten laatste op 1 september van het volgende schooljaar.

Ik geef nog mee dat het vooral belangrijk is dat er gekeken wordt naar wat de meerwaarde is voor de leerling in het kader van het leerproces. Leerlingen in een doorstroomrichting kunnen baat hebben bij examens ter voorbereiding op verdere studies. Een leerling in de finaliteit van de arbeidsmarkt zal daarentegen meer baat hebben bij andere evaluatievormen. Sommige scholen geven aan dat ze al met enkele leerlingen afspraken hebben gemaakt over spreiding van de examens in juni en augustus. Het gaat dan eerder over leerlingen met medische of psychologische problemen. Een herexamen zal slechts worden gegeven in uitzonderlijke omstandigheden, en wordt telkens gemotiveerd.

Vervolgens vroeg mevrouw Hilde Sabbe of de mogelijkheid om het aantal examens te verminderen of af te schaffen ter discussie staat. Ik verwijs daarbij naar mijn eerdere toelichting over de algemene regelgeving. Het houden van examens is geen verplichting. Scholen werken al meer dan vroeger met permanente evaluatie. Er wordt dus nagedacht per school of per koepel hoeveel examendagen er zullen worden georganiseerd.

Wat het zittenblijven betreft, kan worden gesteld dat dit voor scholen een strikte uitzondering blijft, ook buiten de coronaperiode. Elke school geeft aan dat ze dit zoveel mogelijk wil beperken, maar men kan het niet uitsluiten. Scholen willen de leerlingen maximaal oriënteren naar het hoger jaar, maar hen toch de kans te geven een jaar over te doen wanneer zij wel het potentieel hebben, maar dit door omstandigheden niet hebben kunnen waarmaken. Deze afweging wordt door de klassenraad gemaakt. Het inzetten op de talenten en vaardigheden van de leerling blijft prioritair. Het is mogelijk dat het aantal zittenblijvers zal stijgen. Er is soms een opgebouwde achterstand door bijvoorbeeld corona, een zeer moeilijke thuissituatie, demotivatie of afwezige leerkrachten. De situatie wordt er niet gemakkelijker op. Scholen zijn zoekend naar een nieuw evenwicht. Zij zullen samen met ons proberen de best mogelijke oplossing te vinden.

- Het incident is gesloten.

Maatregelen voor hoogbegaafde leerlingen en leerlingen met een leervoorsprong

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Hoogbegaafde leerlingen en leerlingen met een leervoorsprong, alsook hun ouders, krijgen niet altijd de nodige begeleiding binnen het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Nochtans komt hoogbegaafdheid vaker voor dan we denken. Zo zit er in een klas van 25 tot 30 kinderen gemiddeld 1 hoogbegaafde leerling. In tegenstelling tot wat vaak wordt verondersteld, hebben deze kinderen het niet gemakkelijker dan andere leerlingen. Begeleiding en opvolging op maat zijn nodig, zodat zij hun schooltijd op een nuttige en uitdagende manier kunnen doorlopen. In de praktijk worden ouders vaak doorverwezen naar het CLB om een test te laten afnemen, of naar private instellingen, waar ze aan hoge tarieven begeleiding kunnen krijgen voor de leernoden van hun kind.

Ook voor leerkrachten is het soms zoeken naar een passende aanpak voor de uiteenlopende behoeften van verschillende leerlingen. Zij moeten werken met een hele klas, waardoor het niet altijd gemakkelijk is om leerlingen hulp op maat te geven.

In maart 2021 konden we in de hoorzitting rond de ‘Nieuwe accenten en realisaties in de werking van het Onderwijscentrum Brussel’, horen dat het OCB zich bewust was van de vragen omtrent hoogbegaafdheid van zowel ouders als scholen. Men zou daarrond een Leerlabo organiseren. Volgens mij werd dit geannuleerd, wat vermoedelijk met Covid heeft te maken.

Vlaams minister Ben Weyts kondigde in maart 2022 aan dat leerlingen jonger dan 8 het lager onderwijs kunnen verlaten, mits zij een geslaagd examen afleggen. Secundaire scholen krijgen de vrijheid om hoogbegaafde leerlingen vrij te stellen voor bepaalde vakken. Dit zijn maatregelen die op Vlaams niveau werden genomen om soelaas te bieden. De vraag is of dit een passend antwoord is op de uitdagingen waar de kinderen en ouders mee te maken hebben.

Kan het collegelid een stand van zaken geven van de huidige initiatieven voor Brusselse hoogbegaafde kinderen of kinderen met leervoorsprong? Hoe hoog ligt het percentage hoogbegaafde kinderen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel? Waar kunnen Brusselse hoogbegaafde kinderen of kinderen met leervoorsprong samen met hun ouders terecht? Welke maatregelen neemt het collegelid om die ondersteuning beter toegankelijk en bekend te maken?

Wat staat er op stapel bij de diensten van de VGC of het OCB om mensen in deze situatie te ondersteunen? Wordt het Leerlabo alsnog georganiseerd? Welke middelen worden uitgetrokken om dit beleid te versterken?

Zijn er plannen om het bewustzijn over hoogbegaafdheid te vergroten door middel van campagnes op scholen en in CLB's?

In Vlaanderen werken 13 voorbeeldscholen en het expertisecentrum Talent van de KULeuven samen om de begeleiding van hoogbegaafde leerlingen te versterken. Zou een soortgelijke samenwerking en kennisverbreding ook in Brussel kunnen worden georganiseerd?

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld): Over dit onderwerp heb ik een bijkomende vraag. Gedurende de laatste 15 jaren werd er via het Voorrangbeleid Brussel en het OCB erg hard ingezet op differentiatie in het onderwijs. Hiermee wou men binnen een klasgroep letten op de leersnelheid of vaardigheden die zich op verschillende snelheden ontwikkelen. Dit was de *core business* van de onderwijscentra. Wordt dit nog steeds toegepast in de klas? Het is jammer dat leerlingen met leervoorsprong vaak buiten Brussel op zoek moeten gaan naar specifieke scholen die beantwoorden aan hun specifieke leersituatie. In hoeverre kan het OCB een tandje bijsteken?

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Dit is een belangrijk onderwerp. We moeten met ons onderwijs gericht zijn op excellentie voor alle leerlingen. De lat moet hoog genoeg worden gelegd om het onderste uit de kan te halen. De democratisering van het onderwijs is het succes geworden van Vlaanderen, want we hadden geen andere grondstof dan de individuele capaciteiten. Men geloofde dat iedereen capaciteiten had, ongeacht de familiale achtergrond. Zeker in Brussel moeten we het onderste uit de kan halen voor iedere leerling.

Leerlingen die hoogbegaafd zijn, moeten voldoende worden uitgedaagd. Zonder een aanpak op maat worden zij vaak ongelukkig, gaan ze onderpresteren en krijgen ze mogelijk in hun latere leven ernstige problemen. Tijdens deze regeerperiode is er in Vlaanderen een

bewustwording gegroeid voor die groep. De heer Arnaud Verstraete verwees reeds naar enkele maatregelen die hindernissen wegnemen. Die beleidsmaatregelen komen voort uit project Talent. Dit omvat 13 basis- en secundaire ankerscholen onder begeleiding van een universitair expertisecentrum, die op zoek gaan naar de beste manier om hoogbegaafde leerlingen te ondersteunen en te begeleiden. Goede praktijken en kennis worden uitgewisseld, waardoor de ankerscholen op hun beurt andere scholen begeleiden.

De scholen die hieraan deelnemen zijn lovend. Zij geven stuk voor stuk aan dat het ook de andere leerlingen ten goede komt. Leerlingen met leer- of gedragsproblemen, of zij die gewoon nood hebben aan wat extra tijd, profiteren mee van een verbeterd zorgbeleid. Het expertisecentrum heeft intussen heel wat aangepast leermateriaal ontwikkeld op maat van hoogbegaafde kinderen. Het project wordt wegens succes uitgebreid naar meer scholen voor het schooljaar 2022-2023. Er wordt een netwerk uitgebouwd, waardoor scholen elkaar kunnen coachen.

De lessen die we in dat project leren, zullen we uiteindelijk in alle scholen kunnen toepassen. Dat is interessant. Als je bij de hoogbegaafde leerlingen het onderste uit de kan probeert te halen, helpt dat ook bij de andere leerlingen. Het project loopt nog tot oktober 2023. Op 3 oktober 2022 vindt een studiedag plaats waarin in heel concrete sessies wordt uitgelegd hoe scholen met die doelgroep aan de slag kunnen.

Mijn vragen voor Brussel sluiten aan bij die van de heer Arnaud Verstraete. Wat is het beleid van de VGC? Welke rol kan het OCB daarbij spelen?

Zijn er Nederlandstalige scholen met een specialisatie over hoogbegaafde leerlingen in Brussel?

Zijn er Nederlandstalige scholen in Brussel betrokken bij het project Talent? Zo niet, zullen er scholen worden betrokken bij de uitbreiding van het project volgend schooljaar? Hebt u daarover overlegd met Vlaams minister Ben Weyts?

Hoeveel Nederlandstalige scholen zullen aanwezig zijn op de studiedag op 3 oktober 2022? Zult u daar zelf ook aan deelnemen?

Zoals gezegd, is mijn benadering dat iedere leerling capaciteiten heeft en dus ook onze Brusselse Ketjes, ook al komen die soms uit moeilijke situaties. Vlaanderen is een groot succes geworden omdat we geloven in de capaciteiten van ieder Vlaams kind en we moeten op dat vlak ook geloven in de capaciteiten van ieder Brussels kind.

Collegelid Sven Gatz: Wat betreft de stand van zaken zijn er noch in Vlaanderen, noch in Brussel erkende scholen voor leerlingen met leervoorsprong. In het centrum voor leerlingenbegeleiding kunnen scholen en ouders gratis advies en begeleiding krijgen op het vlak van meer- en hoogbegaafdheid.

Kinderen met een leervoorsprong hebben, net als kinderen die onder het gemiddelde presteren, vaak juist extra zorg nodig, want de kans op verveling en bijgevolg op onderpresteren is groter. Ook kinderen met een leervoorsprong moeten door hun omgeving gestimuleerd worden om te komen tot prestaties. Bij gebrek aan de juiste uitdaging en

motivatie of bv. bij afwijzing door de groep kan het gebeuren dat het kind niet meer wil leren, of dat het gaat onderpresteren om geaccepteerd te worden door de groep.

Sommige scholen hebben hier meer ervaring in dan andere en bieden meer gedifferentieerde leerstof aan die het kind uitdaagt om na te denken. Van belang daarbij is dat het kind blijft meedraaien in de klas en aansluiting heeft bij leeftijdsgenoten.

Helaas zijn er geen cijfers bekend over het aantal hoogbegaafde kinderen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel.

Ouders en kinderen kunnen via de school en het CLB specifieke informatie inwinnen over begeleiding naar meer gespecialiseerde diensten.

Hoogbloei en Exentra zijn de meest bekende expertisecentra. De CLB's zijn de 1ste partner om scholen en ouders te informeren en te begeleiden met betrekking tot leervoorsprong. Kinderen met een leervoorsprong moeten namelijk ook 'leren leren'. Cognitief sterk functionerende leerlingen verwerken de leerstof snel, maar zijn minder goed in studievastigheden, zoals plannen en schematiseren. Daarnaast beschikken de OCB-onderwijsondersteuners over de nodige expertise om scholen te informeren en te ondersteunen.

Zo komen we bij de vraag over het Leerlabo. Het OCB heeft gedurende 2 schooljaren in nauwe samenwerking met de Vlaamse expertisecentra een Leerlabo georganiseerd. Tijdens dat labo kregen leerkrachten, enerzijds, vorming over de thematiek, en anderzijds, de kans om via intervisie concrete ervaringen en praktijken uit te wisselen. Vanuit die ervaring heeft het OCB geleerd dat het thema leervoorsprong het best kan worden geïntegreerd binnen de basisaanpak leerdiversiteit van de school. Via het Leerlabo bereikte het OCB ongeveer 30 leerkrachten die intensief met de problematiek bezig zijn.

Vanuit OCB is diversiteit een belangrijke pijler, dus ook diversiteit in anders en sneller leren. Kijken naar mogelijkheden, talenten, interesses, kwaliteiten van alle leerlingen, en dus ook van de cognitief sterke leerlingen, maakt deel uit van goed onderwijs. De meeste scholen ontwikkelen daartoe een meersporenbeleid om die leerdiversiteit en dus ook leervoorsprong een plaats te geven in hun onderwijsaanpak. De ondersteuners van het OCB kunnen op basis van de vraag en nood van de school die didactiek ondersteunen.

Bewustzijn over hoogbegaafdheid en andere leerdiversiteit is een kerntaak van de CLB's. Zij nemen dat dan ook op in de interactie met hun scholen. Belangengroepen en de al vermelde expertisecentra vervullen daarin tevens een rol.

Ook al is er momenteel geen Brusselse school tussen de ankerscholen, toch zijn er enkele Brusselse scholen die deel uitmaken van de lerende netwerken rondom de ankerscholen.

Vanaf november 2022 worden nieuwe lerende netwerken opgestart, waarvoor scholen - ook Brusselse - zich kandidaat kunnen stellen. Ik ken de volgende stap nog niet. Door het werk van de scholen en de bewustmaking door de CLB's en het OCB maken meer scholen vanuit Brussel kans om in het bredere Vlaamse netwerk een plaats te vinden, maar dat is nog even afwachten.

De heer Arnaud Verstraete (Groen): U hebt uiteengezet wat er bestaat in Brussel, maar het is niet gemakkelijk voor de ouders die in zo'n situatie zitten. Als je een hoogbegaafd kind hebt, word je doorverwezen naar bv. Exentra of Hoogbloeiër. Daar mag je 1.000 euro betalen om een test te doen en het opstarten van een traject waarvan het vervolg nog af te wachten is. Dat is aanzienlijk duur en niet voor iedereen weggelegd. Bovendien is dat niet in Brussel. Je moet als ouder al in staat zijn om al die uitdagingen op te lossen. Meestal is het een langlopend traject dat tijd, geld en energie vraagt.

In de huidige situatie ontbreekt er een Brussels aanspreekpunt. Ik begrijp dat er inspanningen gebeuren om die leerkrachten vorming te geven, maar mijn aanvoelen op basis van wat ik zie en hoor, is dat dat niet tot bij de ouders komt en geen voelbare impact heeft. Ik vraag me af of het mogelijk is om met het OCB te kijken naar een aanbod dat op Brussels niveau kan worden georganiseerd, eventueel in samenwerking met de Franse Gemeenschap. Ik begrijp dat er een schaaluitdaging is en dat de middelen beperkt zijn. Meertalig werken in die specifieke niche biedt mogelijkheden en kan een deel van de oplossing zijn.

Ik vind het heel interessant om van u te horen wat er vandaag bestaat. Het lijkt me een uitdaging waar we vandaag te weinig mee doen en waar veel ten goede inzit voor Brussel. We kunnen op dat vlak nog vooruitgang maken en Groen is daar voorstander van. Ik kijk ernaar uit om die dialoog met u op regelmatige basis voort te zetten en samen na te denken over verbeteringen in de toekomst. Er is zeker nog werk.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Er kan nog meer aandacht naar het onderwerp gaan, zeker als het gaat om een betere voorlichting voor de ouders, zoals de heer Arnaud Verstraete zegt. Ik vind het vrij straf dat je doorverwezen wordt naar een centrum waar er testen worden afgenomen die 1.000 euro kosten. Er zijn individuele psychologen die daarin gespecialiseerd zijn en een reeks IQ-testen en dergelijke meer afnemen om dat te kunnen vaststellen. *(Opmerkingen van mevrouw Khadija Zamouri en de heer Arnaud Verstraete.)*

Kost dat altijd zoveel? Het is natuurlijk een breder probleem dat geestelijke gezondheidszorg in het algemeen vrij ontoegankelijk is in dit land, maar goed, dat is nog een andere discussie. Er is er nog heel veel werk aan de winkel om alleen nog maar de vaststelling mogelijk te maken, nog los van het uitwerken van een aanpak van het probleem.

Collegelid Sven Gatz: Ik zal met het OCB samenzitten om te kijken hoe en in welke mate we verdere omkadering kunnen bieden. Dat kan zeker worden vervolgd.

- Het incident is gesloten.

De problematische Nederlandskundigheid en de personeelsproblemen in de kinderopvang

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Volgens gegevens die we in de pers hebben vernomen, voerde de Vlaamse Zorginspectie tussen 2017 en heden 306 aparte inspecties uit in de Brusselse kinderopvang. In 75 gevallen bleek de opvang niet in orde met de taalwetgeving: ofwel omdat er geen Nederlandstalige verantwoordelijke of kinderbegeleider aanwezig was, ofwel omdat de crèche te weinig inzette op het stimuleren van Nederlandse taalontwikkeling bij de kinderen. Als gevolg hebben 5 crèches de deuren

moeten sluiten, omdat de taalproblemen op vraag van de inspectie niet werden opgelost. Er zijn ook crèches op eigen initiatief overgestapt naar de Franse Gemeenschap.

De moeilijke situatie, die voor de volledige kinderopvangsector geldt, met een kwaliteitscontrole en opvolging die in vraag gesteld wordt, met een nijpend tekort aan kwalitatief personeel, met tegelijkertijd een structurele overvraging van het personeel, wordt in onze hoofdstad Brussel nog bemoeilijkt door de taalproblemen bij het personeel. Dat laatste is in Vlaanderen minder of niet het geval.

De kinderopvang is vaak de 1ste plaats waar anderstalige kinderen in contact komen met het Nederlands. Mensen maken daarom ook een bewuste keuze voor een opvoeding in het Nederlands, ook al wordt die door andere mensen opgenomen. Het is dus een cruciale sector in de versterking van de kennis en het gebruik van het Nederlands in Brussel. Maar ook en vooral voor Nederlandstalige kinderen of kinderen uit taalgemengde gezinnen is het belangrijk dat zij opgevangen worden in hun eigen taal. Elke toegift op dat principe is te verwerpen.

Onlangs hebben we het gehad over het VGC-beleid op het vlak van het toeleiden van gebruikers van onze diensten naar cursussen Nederlands. Dit thema sluit daarbij aan. De situatie op het terrein noopt ons de platgetreden paden te verlaten, creatief te denken en proactief te handelen.

Ik had graag geweten wat de VGC doet of bijkomend kan of wil doen om de Nederlandstaligheid van de crèches te versterken en de opvanginitiatieven te helpen in het vinden of vormen van Nederlandskundig personeel. Er is ook sprake van de mogelijkheid om personeelsleden aan te werven en die gaandeweg Nederlands te leren.

Ik vind dat niet de juiste oplossing. Kwetsbare kinderen verkeren in een moeilijke situatie. Als ze iets duidelijk willen maken, is het belangrijk dat ze dat in hun eigen taal kunnen. In andere domeinen werd de taalwetgeving genegeerd en werden nieuwe personeelsleden pas achteraf opgeleid. Die benadering blijkt echter niet te leiden tot tweetalig personeel.

Neemt u het voorstel van de kinderopvang- en welzijnssectoren in verband met de laatstejaarsleerlingen in overweging? Ik heb mijn vraag ook aan het collegelid bevoegd voor Onderwijs gericht omdat de VGC de verantwoordelijkheid heeft om afstuderende leerlingen te helpen bij hun toekomstkeuze en toe te leiden naar sectoren met knelpuntberoepen met hoge werkzekerheid. De kinderopvang is zo'n sector. Het personeelsprobleem kan deels worden opgelost door toeleiding naar opleidingen. Bieden aanvullende schoolopleidingen een uitkomst?

Mevrouw Cieltje Van Achter (N-VA): Ik ontving onlangs een noodkreet van een crèche in Watermaal-Bosvoorde die dringend op zoek is naar Nederlandstalig personeel. Zonder personeelsversterking dreigt de sluiting. De andere Nederlandstalige crèche in de gemeente staat voor hetzelfde probleem. We moeten er dus alles aan doen om vacatures bekend te maken en netwerken in te schakelen, ook al zijn dat maar pleisters op de wonde.

Brussel telt veel ASO-scholen. Het aanbod aan de overige onderwijsstromen, waar evenzeer nood aan is, is kleiner. Zijn er secundaire opleidingen tot kinderbegeleider? Is het een pijnpunt waaraan wordt gewerkt of is er geen probleem?

U zei daarnet dat het moeilijk is om goede profielen te vinden omdat kandidaten Nederlands moeten kennen. Hoe vlotten de onderhandelingen rond de gesubsidieerde contractuelen? Is het akkoord over de plaatsen in de crèches tussen de Vlaamse overheid en Brussels minister-president Rudi Vervoort ondertussen rond?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: De Nederlandstalige kinderopvang is samen met de consultatiebureaus waar de kinderen hun vaccin krijgen voor veel Brusselse gezinnen de toegangspoort naar het Nederlandstalige netwerk in Brussel. Het College vindt het dus erg belangrijk om in de sector te investeren en doet dat op verschillende manieren.

Aan kinderdagverblijven, die zijn aangesloten bij het Loket Kinderopvang, biedt de VGC-ondersteuning door het Huis van het Nederlands aan. Het ondersteuningsaanbod valt uiteen in verschillende werkvormen: analyse van de taalsituatie en advies, vorming voor leidinggeven over de taalvoorwaarden, een online cursus Nederlands voor kinderbegeleiders, en coachingstrajecten Nederlands op de werkvloer. Met elk kinderdagverblijf wordt een haalbaar traject op maat uitgetekend.

Hoe beter de medewerkers Nederlands kennen, hoe beter, al was het maar met het oog op de communicatie met Nederlandstalige ouders. In de praktijk vinden kinderdagverblijven zeer moeilijk personeel. Het versterken van het Nederlands op de werkvloer blijft een speerpunt van het beleid. Veel leidinggevendenden in de kinderopvang krijgen het bijzonder zwaar wanneer ze op de werkvloer moeten inspringen. De openstaande vacatures moeten dus worden ingevuld. Sommige crèches kunnen tijdelijk of permanent geen opvang bieden door een gebrek aan personeel.

De VGC zet in op de zoektocht naar gekwalificeerd personeel. Kinderbegeleider en verantwoordelijke in de kinderopvang zijn knelpuntberoepen, zoals wel meer beroepen in zachte sectoren zoals onderwijs en welzijn. Daarbovenop moeten kandidaten voldoen aan de taalvoorwaarden die in de kinderopvang zijn vereist.

De zoektocht begint bij de studiekeuze. Zorgberoepen moeten aantrekkelijk worden. De VGC steunt kinderen en jongeren al jarenlang om een doordachte studiekeuze te maken en spoort ze aan om een positieve keuze te maken voor praktische of technische vorming (in wat vroeger BSO en TSO noemde). Het maakt daarbij niet uit of ze na het secundair onderwijs gaan werken of verder gaan studeren, zolang ze maar kiezen voor een (opleiding tot) zorgberoep. Er bestaan nog clichés over de status van zulke opleidingen. In ieder geval kan er nog veel ongebruikt potentieel worden aangeboord.

In Brussel biedt een aantal scholen zorgopleidingen aan. Het klopt dat zulke opleidingen minder talrijk zijn dan ASO-studierichtingen, maar gelukkig is er geen sprake van lange wachtlijsten. Er kan dus volop worden ingezet op het aantrekkelijk maken van zorgopleidingen door de loopbaanperspectieven en de werkzekerheid in de verf te zetten.

De bekendmaking van en toeleiding naar zorgopleidingen gebeurde vroeger met de Studiekeuzebeurs. Het College neemt zich voor om het werk voort te zetten met het komende project Generatie BXL. De voornaamste doelgroep van het project zijn de leerlingen van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel vanaf de 3de graad van het lager onderwijs. De focus ligt op de transitie naar de 1ste graad. Zodra Generatie BXL verder wordt uitgewerkt, wordt de

focus uitgebreid naar de transitie naar de 2de en naar de 3de graad en de transitie van de 3de graad naar vervolgoopleidingen of het werkveld.

Het is van belang dat afgestudeerden daadwerkelijk voor de kinderopvang kiezen. CVO Brussel en VDAB Brussel houden op 22 juni 2022 een *jobdating* waarbij CVO-studenten begeleider in de kinderopvang *gematcht* worden met werkgevers met openstaande vacatures. Zo gaat er geen tijd en energie verloren en blijven de afgestudeerden in Brussel. Dat laatste is belangrijk, want niet enkel Brussel kampt met een personeelstekort. Daarnaast heeft het Huis voor Gezondheid tijdens de opleidingsbeurs van Tracé van 9 juni 2022 samen met de VGC opleidingen gepromoot die kunnen leiden tot een job in de kinderopvang.

Samen met het Huis voor Gezondheid werkt de VGC voorts een stageomkadering uit om de uitstroom door negatieve stage-ervaringen in de kinderopvang te beperken. Een promotiecampagne moet jongeren stimuleren om te kiezen voor de richtingen kinderzorg (7de jaar BSO), begeleider in de kinderopvang (CVO) en pedagogie van het jonge kind (hogeschool). Opgroeien in Brussel promoot werken in Brussel met gastlessen in opleidingen.

Sinds 2020 subsidieert de VGC taalondersteuningprojecten bij Odisee Hogeschool en de Erasmushogeschool Brussel. De projecten bestaan uit taalondersteuning op maat van individuele studenten, een digitaal platform waar de studenten op hun eigen tempo aan zelfstudie kunnen doen en groepstrajecten rond bepaalde thema's. Tegelijkertijd wordt met de opleidingshoofden bekeken hoe de taalondersteuning zo goed mogelijk kan aansluiten bij de vakken en het curriculum. Ook de docenten worden bij het project betrokken. Zij krijgen workshops om hun lessen taalkrachtiger te maken. Voor de sector kinderopvang gaat het om bacheloropleidingen zoals pedagogie van het jonge kind en gezinswetenschappen.

De impact van het personeelstekort in het onderwijs heeft gevolgen op het personeelstekort in de kinderopvang. Op zich is het een goede maatregel dat kinderbegeleiders ook in Brusselse lagere scholen kunnen worden ingezet, maar tegelijkertijd houdt die strategie een uitstroom uit de kinderdagverblijven in.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Ik besef dat het niet voor de hand ligt om personeel te vinden. Het probleem doet zich ook in de rest van Vlaanderen voor. Toch pleit ik er onverminderd voor om de taalvereisten niet los te laten. Anders is het hek helemaal van de dam. Andere sectoren in Brussel zijn daar het bewijs van. Als de vereisten geschrapt worden omdat er geen Nederlandstalig personeel gevonden wordt, dan bestaan ze na verloop van tijd niet meer. Van begin af aan moet duidelijk worden gemaakt dat werknemers het Nederlands machtig moeten zijn.

U zegt dat mensen problemen ondervinden als kinderdagverblijven sluiten door een gebrek aan personeel, maar wanneer een kinderdagverblijf moet sluiten omdat het niet voldoet aan de taalvereisten, is de situatie misschien nog lastiger. Dat neemt uiteraard niet weg dat de taalvaardigheid van reeds aangeworven personeelsleden onderweg nog kan worden bijgespijkerd.

U bent zich duidelijk bewust van het feit dat leerlingen naar de knelpuntberoepen moeten worden toegeleid, maar ik heb het gevoel dat dat onvoldoende gebeurt. We moeten er vroeger bij zijn. Misschien staan er initiatieven in de steigers?

Wanneer mensen moeten kiezen tussen werken in de kinderopvang in Brussel of in Vlaanderen, speelt hetzelfde element als in het debat over onderwijs: een aantal grootstedelijke fenomenen werkt demotivatief in de hand, waardoor kandidaat-werknemers elders werk zoeken. Ik denk daarbij aan kleine problemen die zich opstapelen, zoals het mobiliteitsprobleem en het feit dat een parkeerkaart 125 euro kost. Het is zaak om die verschijnselen weg te werken.

Mevrouw Cieltje Van Achter (N-VA): Is het akkoord nog niet gesloten? Over hoeveel plaatsen gaat het precies?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Er worden zo'n 75 bijkomende plaatsen gegenereerd en opengesteld. We weten dat de uitdaging erin zal bestaan om mensen te vinden die aan de voorwaarden voldoen. We moeten dus verderwerken aan de voorwaarden en aan een akkoord met de Vlaamse overheid.

Mevrouw Cieltje Van Achter (N-VA): Het is toch heel belangrijk dat het akkoord rondgeraakt. Alles begint bij een invulling op het terrein. Er mag niet langer worden getalmd. Ik heb er al een paar keren naar gevraagd. Ik hoop dat er zo snel mogelijk een beslissing valt. Zo lang er geen juiste voorwaarden worden gesteld, vinden we geen mensen en kan er geen invulling worden gegeven aan bijkomende plaatsen. Ik hoop dat er zo snel mogelijk een akkoord wordt gesloten en er een beslissing valt.

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: De vraag leefde ook om er vroeger mee te beginnen. We beginnen bij de leeftijd van 10 jaar. We doen ons best.

- Het incident is gesloten.

Het participatief tot stand komen van het Brusselse Armoedebestrijdingsplan

De heer Pepijn Kennis (Agora): Armoede is een cruciaal probleem in onze Brusselse samenleving. De armoederisicograad ligt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met 27,8 % bijna dubbel zo hoog als in de rest van het land of driemaal zo hoog als in Vlaanderen. Dat wil zeggen dat 3 op 10 Brusselaars maandelijks over minder dan 60 % van het mediaan loon beschikken, zonder rekening te houden met de hogere huurprijzen en levenskost van de hoofdstad. Voor kinderen is de situatie nog schrijnender want 41 % van de kinderen in de hoofdstad leeft in een huisgezin met een inkomen onder de armoederisicodrempel.

Dat er dus nood is aan een geïntegreerde aanpak is duidelijk. Het zal u niet verbazen dat wij, als politieke burgerbeweging, die ijvert voor een participatieve democratie die op overleg is gebaseerd, het enorm belangrijk vinden dat u hierbij zowel de sector betreft als de mensen in armoede zelf. Ik sla hier dezelfde noot aan als in mijn eerdere discussie met uw collega Sven Gatz.

In februari 2022 lichtte u toe dat het Armoedebestrijdingsplan in opmaak is en u hierbij het Brussels Platform Armoede (BPA) en de 7 Brusselse armoedeverenigingen betrok. Ook de verschillende VGC-adviesraden zijn bevroegd. U gaf ten slotte aan dat de dialoog met mensen in armoede bij de opmaak van dit plan eveneens vooropstond.

Intussen hebben we dit plan nog niet ontvangen. U zei dat het zou worden doorgestuurd. Op de website van de VGC vindt men enkel een Visietekst Armoedebestrijding, maar geen concreet plan. Ik had dus graag van u gehoord hoe het momenteel staat met het Armoedebestrijdingsplan en hoe de opmaak juist is gelopen. Welke verenigingen betrok u bij de opmaak van het Armoedebestrijdingsplan? Hoe is de input gelopen? Hebben zij zicht op wat er is gebeurd met hun aanbevelingen? Als men niet weet wat er met de input gebeurt, is dat frustrerend. Hoe koppelde u de integratie van die aanbevelingen terug aan het middenveld?

Op welke manier betrok u mensen in armoede zelf bij de opmaak van het Armoedebestrijdingsplan? Hebben zij zicht op wat er is gebeurd met hun aanbevelingen? Hoe koppelde u de integratie van hun aanbevelingen terug aan deze mensen?

Waar staat u met de opmaak van dit plan? Wanneer zal of kan u het aan de Raad voorleggen?

Welke acties integreert u in dit plan of onderzoekt u? Zijn ze gebaseerd op het Vlaams Armoedeplan of afgestemd op de Brusselse context? Indien dit zo is, is dat op basis van de vermelde participatiemethoden of op basis van het Brussels Takes Care-plan van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: We hebben in de voorbereiding van het VGC-Armoedeplan immers de nodige ruimte en tijd genomen om participatie te organiseren en de input uit onze verschillende participatierondes te verwerken. De voorbereiding van het Armoedeplan en het plan Samenleven in diversiteit van de VGC verliepen parallel. Vorig jaar zijn 5 trajecten gelopen. We zijn in het voorjaar van 2021 met een bevraging van de experts binnen de VGC-directies gestart. Naast de inhoudelijke beleidsdomeinen zijn ook de transversale diensten Stedelijk beleid, Personeel en communicatie en IT betrokken. Vervolgens werden alle VGC-adviesraden bevraagd om input en advies te geven. Daarop hebben we gesprekken gevoerd met sommige expertenorganisaties uit het werkveld. Het Brussels Platform Armoede op 19 mei 2022, LEVL op 26 mei 2021 en het Agentschap Inburgering en Integratie op 18 mei 2021 werden gevraagd naar hun sectorale en doelgroepspecifieke expertise inzake armoedebestrijding. We deden ook een focusgroep met medewerkers van het Agentschap Integratie en Inburgering, Wijkpartenariaat De Schakel, Jeugd en Stad, CAW Brussel, D'broej en Krijt vzw op 23 juni 2021 en met het Lokaal Loket Kinderopvang op 9 juni 2021. Ten slotte, deden we ook 4 thematische dialooggroepen met mensen in armoede.

Tijdens deze dialoogtafels konden ideeën en meningen worden geformuleerd ten aanzien van het VGC-beleid en konden vragen worden gesteld over de thema's waarrond de VGC werkt. De thema's van de 4 dialooggroepen waren: Vrijetijd op 16 september 2021 in Wijkpartenariaat De Schakel vzw, Welzijn op 23 september 2021 in De Buurtwinkel, Onderwijs op 30 september 2021 in Vrienden van het Huizeke, Het leven in de grootstad op 7 oktober 2021 in Buurthuis Bonnevie. We hebben aan het Brussels Platform tegen Armoede gevraagd om samen met de verenigingen waar armen het woord nemen en de Administratie, deze dialoogtafels voor te bereiden. Er werd een kader uitgewerkt zodat het voor de deelnemers duidelijk was waaraan ze zich konden verwachten.

Elke dialooggroep werd door de armoedeverenigingen de week voorafgaand aan de sessie voorbereid. Dat zorgde voor een veilige context voor de deelnemers. De VGC bezorgde hen

ook een aantal richtvragen ter inspiratie. Het hele traject was voor de VGC een verrijkende ervaring, zowel inzake het armoede-inzicht binnen de Administratie, als de voorbereiding van het Armoedeplan én de ervaring rond participatief werken.

We willen de ervaringen van dit traject meenemen om tot een duurzamer en structureel participatiebeleid te komen. We willen ook bij de uitvoering van het Armoedeplan de stem van mensen in armoede een permanente plaats geven. Hiervoor zullen we opnieuw een beroep doen op het BPA om samen te onderzoeken hoe we inzichten en expertise van mensen in armoede via de armoedeverenigingen kunnen inschakelen bij de vormgeving van de eigenlijke acties.

Het Armoedeplan van de VGC is stevig voorbereid. Er is bewust tijd voor genomen. Het plan zelf werd gevalideerd door het College van de VGC op 5 mei 2022. De acties in het VGC-Armoedeplan zijn afgestemd op het Vlaamse Armoedeplan en zullen worden geïntegreerd in het Brusselse Armoedeplan dat in voorbereiding is en deel zal uitmaken van het Geïntegreerde Plan voor Welzijn en Gezondheid. Zo trachten we onze schakelfunctie waar te maken tussen de Vlaamse overheid en Brussel.

Op dit moment wordt het plan voorbereid voor verspreiding via een grafische vormgever. In het plan wordt via het gebruik van icoontjes duidelijk aangegeven welke input bijdroeg aan de geformuleerde speerpunten. Aan de hand hiervan zal het plan teruggekoppeld worden aan het BPA en de armoedeverenigingen.

Ook de andere partners en stakeholders die bijdroegen aan het plan, zullen een gedrukte versie van het plan ontvangen, en uiteraard wordt het plan ook bezorgd aan de leden van de Raad en stellen we het ter beschikking van de leden. Daarnaast zal het gepubliceerd worden op de website van de VGC. Dit zal nog voor het zomerreces gebeuren.

De heer Pepijn Kennis (Agora): Ik vind het bemoedigend te horen dat u het traject verrijkend en leerzaam vond en dat het inzichten opleverde. Mensen betrekken bij de plannen die hun rechtstreeks raken, is een essentieel onderdeel van hun welslagen. Ik kijk uit naar de inhoud van het plan zelf en het moment dat we het plan hier kunnen bespreken. Bij de mensen die eraan hebben deelgenomen, leeft wel het gevoel dat ze hun mening hebben kunnen weergeven, maar dat ze onwetend blijven over de verdere gang van zaken. Ze willen weten wat er met hun input gebeurt. Het zou goed zijn dat de hele procedure transparant wordt gemaakt zodat deze mensen niet voor verrassingen komen te staan als ze plots worden geconfronteerd met een volledig uitgewerkt document.

- Het incident is gesloten.

- De vergadering wordt om 12.10 uur gesloten.

- De Raad gaat tot nadere bijeenroeping uiteen.

BIJLAGEN**Commissievergaderingen - verslagen**

Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin van 19 en 20 april 2022

Verslag uitgebracht door mevrouw Cieltje Van Achter betreffende het studiebezoek aan Rotterdam en Utrecht

SAMENVATTEND VERSLAG

– Stuk 801 (2021-2022) – Nr. 1

Commissie voor Algemene Zaken, Financiën & Begroting en Stedelijk beleid van 17 mei 2022

Verslag uitgebracht door de heer Dominiek Lootens-Stael betreffende de hoorzitting over de resultaten van het tevredenheidsonderzoek van *Bruzz*.

SAMENVATTEND VERSLAG

– Stuk 804 (2021-2022) – Nr. 1

Commissie voor Onderwijs en Scholenbouw van 18 mei 2022

Verslag uitgebracht door de heer Fouad Ahidar betreffende het studiebezoek aan de Erasmushogeschool Brussel en de Haute École Francisco Ferrer naar aanleiding van de tweetalige lerarenopleiding

SAMENVATTEND VERSLAG

– Stuk 806 (2021-2022) – Nr. 1

Schriftelijke vragen – Indiening

Er werd een schriftelijke vraag ingediend door mevrouw Bianca Debaets.

TREFWOORDENREGISTER

Aantal kinderen met zorgnoden in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, blz.

Hervorming van de buitenschoolse opvang, blz. 3

Interpellatie

Zie - Hervorming van de buitenschoolse opvang

Leraren in Brussel, blz. 9

Maatregelen voor hoogbegaafde leerlingen en leerlingen met een leervoorsprong, blz. 24

Organiseren van de komende examenperiode in onze Nederlandstalige scholen in Brussel, blz. 22

Participatief tot stand komen van het Brusselse Armoedebestrijdingsplan, blz. 32

Problematische Nederlandskundigheid en de personeelsproblemen in de kinderopvang, blz. 28

Samengevoegde vragen om uitleg en actualiteitsvragen

Zie - Leraren in Brussel

Vragen om uitleg

Zie - Aantal kinderen met zorgnoden in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

- Beoogde inkanteling van bepaalde diensten van de Franse Gemeenschapscommissie in de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de impact daarvan op de VGC
- Maatregelen voor hoogbegaafde leerlingen en leerlingen met een leervoorsprong
- Organiseren van de komende examenperiode in onze Nederlandstalige scholen in Brussel
- Participatief tot stand komen van het Brusselse Armoedebestrijdingsplan
- Problematische Nederlandskundigheid en de personeelsproblemen in de kinderopvang